

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celotno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celotno v Jugoslaviji 80 Din, za
inozemstvo 100 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 41, 6. III
Rokopisi se ne vratajo, nepraktirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon štev. 50, upravnost štev. 328

SCODENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Političen list za slovenski narod

Izjava.

Jaz sem svojo besedo že povedal in tudi zatrdiril, da hočem stvar dokazati. — »Jutrov« meni, da je stvar jasna, če prihaja z nekim takozvanim faksimilom. Liberalno časopisje se je tudi v tem, ker konkurira, trudilo, kako bi na podlagi te trditve osebno napadalo in se zgražalo v moralnem ogorčenju. Zato ponavljam: še enkrat, da je takozvani faksimile falzifikat prvočnega teksta.

Dokazi:

1. Prvotna dr. Ninčičeva rešitev, s katero je na podlagi dr. Žerjavove denunciacije kazensko premestil vicekonsula dr. F. Barleta, je falzificirana. Prvotni tekst se je namreč končal s sledečimi besedami: »Poslati u Düsseldorf po mogučtvu nacionalnog Slovencea.« K temu tekstu so bile kasneje po objavi prepisa v »Slovencu« dne 13. maja t. l. pristavljene sledeče besede: »koji stoji na gledištu na rodnog jedinstva.« Za to trditev postrežem lahko kjerkoli hočete s tremi pričami. To je prvi falzifikat. Ni »Jutrov« faksimile originalni tekst, nego je falzifikat.

2. V prvotnem originalnem tekstu niso stale besede: »Slovenski pismeni jezik.« To bosta potrdili dve priči. Torej drugi falzifikat prvočnega teksta.

3. Moj prepis originalnega pisma se v vseh bistvenih in tudi podrobnih točkah strinja z originalom. Če se v vseh drugih točkah strinja z originalom, kateri razlog naj bi bil merodajen, da bi se tukaj izvedla potvorba po ljudeh, ki ravno v tem pogledu niso imeli absolutno nobenega interesa. Šlo jim je samo za to, da se ugotovi dr. Žerjavova denunciacija. Bilo jim je pa popolnoma irrelevantno, ali piše dr. Žerjav o »domačem slovenačkom dialektru« ali o »slovenskem pismenem jeziku«.

4. Zanimiv incident se je dogodil danes v tukajšnjem novinarskem klubu. Poslanec SDS Gligorije Božović je vprito novinarjev izjavil, da mu je dr. Žerjav to pismo pokazal takrat, ko ga je napisal. Božović je dvakrat zatrdiril, da je v pismu stalo »slovenački dialekat«. Izpustil je ob tej priliki celo filipiko na one, ki govorijo o slovenskem jeziku, slovenskem narodu itd. ter jim je želel dokaj neprijetnih

stvari... Šele ko ga je poročevalec »Jutrac« prekinjal in ponavljal, da je govoril o »slovenskem pismenem jeziku«, se je popravil in izjavil, da se več prav ne spominja. Več priči je na razpolago, da se je ta dogodek res tako vršil.

5. V ministrskem rešenju, v katerem iščejo prepisovalec pisma, stoji kategorično: »Ko je izdao prepis ovog pisma za »Slovenec«? To je bilo takoj po objavi originala, ko se še nihče ni drznil govoriti o falzifikatu, niti gospoda okoli »Jutrac«.

Kaj hoče liberalna žurnalistika s svojim vpitjem in prisiljenim ogorčenjem dosegiti? Ali samo zabrisati dokumentarno dokazane denunciatorične metode dr. Žerjava? To je jedro vsega in bo ostalo kljub vsem zavijanjem, kljub vsemu ogorčenju in kljub vsemu divjanju. Preko tega dejstva ne boste prišli na dnevni red z nedolžno opazko, če da se o prenestitvi tega ali onega uradnika da govoriti. Torej uradnik se sme svobodno denuncirati, svobodno natolcevati, svobodno od pristojnega ministra z neresničnimi podtkanji zahtevati njegova prenestitev, svobodno dati ministru neresničen in lažniv dokument v roke, ki naj uradnika ocenjuje in zasleduje vse življenje! Taka etična naziranja so lahko udomačena in jih lahko praktirajo pri slovenski SDS, obsoajo pa jih vsi kulturni ljudje na vsem svetu. Dolžnost vsakega poštenega človeka je, da nastopi proti takemu naziranju in proti taki nemoralni praksi. Jaz sem v tem konkretnem slučaju to storil, ker sem bil dolžan to storiti. Če naše lažiliberalce to boli in skušajo obtožbo potlačiti s tem, da bi celo afero potegnili na stranski tir, je to sicer razumljivo s stališča dr. Žerjava in njegove okolice, nič manj jasna pa ni sodba slovenske javnosti, da je bil naš lažiliberalizem ujet na najordinarnejši denunciaciji. Falzifikata pa nikjer nobenega ni. Jaz morem še konstatirati, da se do današnjega dneva s falzificiranjem nisem bavil in upam, da tudi za naprej s tem poslom ne bom imel opravka. O drugih stvareh se pa bomo že še temeljito zgovorili.

Belgrad, dne 18. junija 1926.

Dr. Fran Kulovec, narodni poslanec.

J. Edvard Šrom:

Razmerje Sovj. Rusije do Male antante.

Na Bledu, 18. junija 1926.

Našim čitateljem podajamo stališče oficielnih krogov Sovjetske Rusije in sovjetskega javnega mišljenja k eksistenci Male antante. Avtor članka je g. Jos. Edvard Šrom, tajnik češkoslovaškega zunanjega ministarstva in stalni moskovski oddelekista listu »Prager Presse«, ki se zdaj nahaja na konferenci Male antante na Bledu in je dal naslovnu na Bledu nahajajočemu se uredniku članek v priobčitv. G. Šrom živi že nekaj let v Sovjetski Rusiji, kjer je dodeljen tamkajšnji češkoslovaški diplomatski komisiji. V Rusiji študira razmere vsestransko, politične, gospodarske, kulturne, socialne in nравstvene razmere. On je avtor znanega in zelo cenjenega dela »Sovjetsko Rusko«. (Uredništvo.)

Sovjetska javnost, reprezentirana ne samo v krogih, ki stojijo blizu ljudskega komisarijata za zunanjou politiko, nego tudi v centralnem krogu komunistične stranke in tudi v grupaciji prebivalstva, ki je tekomp devetih let revolucije priznalo in sprejelo tako zvano sovjetsko državno misel, ima napram centralni Evropi in posebno napram Mali antanti približno tole naziranje:

Mala antanta je vzrastla sicer kot obramba proti morebitnim napadom na samostojnost in teritorialno celoto treh držav — Jugoslavije, Romunije in Češkoslovaške — od strani njihovih neprijateljev izza časa svestne vojne, obenem pa tudi kot gospodarska nujnost. Podonavska monarhija je bila stvarno gospodarska celota. Mala antanta, ki zavrača misel podonavske federacije, carinske ali občne gospodarske zajednice, je kljub temu v gotovi meri surogat nekdanje gospodarske celote v Podonavju.

Kot taka je Sovjetski Rusiji lahko sprejemljiva do gotove meje, celo tudi zaželjena, ker SSSR, ki uvaja v svojem ozemlju sistem državnega kapitalizma, raje sprejema gospodarske stike z večjimi teritorialnimi grupicami, ker se s tem poenostavlja sistem medsebojnih odnosov.

Dokler pa gre za čisto politične tendence Male antante, to je za čuvanje statusa quo v srednji Evropi za vsako ceno, je Sovjetska Rusija kot principielen nasprotnik mirovnih pogodb, verzajske, senžermenske, trianonske itd., direkten nasprotnik Male antante. V tem smislu bagatelizirajo v svojem oficielnem časopisu in javnih manifestacijah v vodivnih krogih, pa naj si bo kakršnokoli delovanje državnikov Male antante, dokler je usmerjeno k njenemu pojačanju in zabeležujejo vsačko vest o takoimenovanem razpadanju Male antante, ter bili bi sigurno zadovoljni z de-

strukтивnim čustvom, da Male antante ni več.

Napram posameznim državam Male antante goji SSSR približno ta-le čustva:

Vprašanje pravnega priznanja stoji na prvem mestu. S tem ni rečeno, da bi oficijni krogi Sovjetske Rusije ravno sedaj insistirali, da bi to priznanje dosegli. Notranji konstruktivni proces in gospodarske težave Sovjetske Rusije naravnost narekujejo čakajoče stališče. Vendar pa prevladuje gotovo nezadovoljstvo, da ravno centralna evropska balkanska aliansa Male antante dosedaj ni eksistirala in da ne sledi velikim državam Angliji, Franciji in Italiji. V tem smislu se največja krivda pripisuje Češkoslovaški, o kateri vladava v Moskvi mnenje, da namenoma brzda tudi ostale člane Male antante v vprašanju priznanja.

Napram Češkoslovaški je razpoloženje precej neugodno. Zoper in zoper se izjavlja, da mora biti priznanje brez pogojno in da se za to priznanje vnaprej ničesar ne bo plačevalo. Naglaša se beseda »vnaprej«, da bi se s tem dalo vedeti, da bo po priznanju močo o mnogočemu uspešno se pogajati. Tu ima v mislih predvsem klavzulo največjih ugodnosti v bodoči trgovinski pogodbi in eventualno povrnitev škode, katero so imeli Čehoslovaki za časa revolucije v Rusiji.

Napram Romuniji je razmerje isto, kar je bilo za časa brezuspešne donavsko konference. Plebiscit v Besarabiji je najmilješa in minimalna zahteva Rusije. Vprašanje Besarabije raje prepriča zgodovini, nego diplomatskim pogajanjem, pri čemer je treba nujno naglasiti, da se smatra pridobitev Besarabije za Sovjetsko zvezzo v sovjetskih krogih stalno kot važna. Obstoje avtonome moldavsko republike dokazuje, da je tu mišljen v glavnem samo moldavski del Besarabije.

Relativno najmirnejši so odnoshaji napram kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tu ni javnega neprijateljstva, niti tisti sitnarij, ki se od časa do časa pojavi v razmerju napram drugim državam Male antante. Razumejo težavni notranji položaj v Jugoslaviji in okostenje smernice njene politike, katere se diktirajo po samovolji in moči Pašičevi, in pa njen specialno politično strukturo. Prevladuje prepričanje, da z ozirom na to, ker ni medsebojnih zahtev in protizahetov, bo definitivna ureditev razmerja med obema državama relativno najlažja, čim se bo prelomil led nepoučenosti in nezaupanja, ki je v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencu napram Sovjetski Zvezzi sedaj precejšnje.

Posl. Brodar in Štrcin za pomoč kmetskemu prebivalstvu.

Belgrad, 18. junija. (Izv.) Posl. Brodar in Štrcin sta danes stavila na ministra Pučija vprašanje o pomoči tistim posestnikom v kranjsko-kamniškem okraju, katerim so poljske miši uničile polja. Škoda zadnjih dveh let je neprecenljiva. Zato je letos tem občutljivejša. Poslanca sta zahtevala cenitev, na kateri podlagi naj bi se dovolila državna pomoč.

MINISTER TRIFUNOVIĆ PROTI PROSVETNI POLITIKI PRIBIČEVIĆA.

Belgrad, 18. junija. (Izv.) Finančni odbor je na današnji seji razpravljal o vprašanju razširitev zakona o belgrajskem vseučilišču na zagrebško vseučilišče. Pri tem se je govorilo o strankarskem preganjanju vseučiliških profesorjev v Zagrebu. Minister Trifunović je izjavil, da je smatral minister Pribičević zagrebško vseučilišče kot srednjo šolo. Nihče ni, čeprav so bili razni ministri, tako postopal z vseučiliškimi profesorji, kakor Pribičević. Predlog je bil nato sprejet z 19 proti dvema glasovoma. Proti sta glasovala samo samostojna demokrata, ki odobravata preganjanje vseučiliških profesorjev in nemarata avtonomije vseučilišč. Razprava o drugi točki se je preložila na prihodnjo sejo.

KANDIDATURE ZA PODTAJNISKO MESTO V PROSVETNEM MINISTRSTVU.

Zagreb, 18. junija. (Izv.) Dosedanji kandidat za podtajnisko mesto v prosvetnem ministrstvu dr. Belobrk, profesor na tehniški visoki šoli, je kandidaturo odklonil. Kot nova kandidata imenujejo dr. Basarička in urednika »Doma« Hercega.

Na Stadionu bo dne 27. junija t. l. orlovska prireditev!

Fotografija dr. Žerjava.

Z ozirom na naš članek pod gornjim naslovom v 108. številki našega lista smo prejeli sledeči popravi:

Pismo, ki ga citirate v članku »Fotografija dr. Gregorja Žerjava« in ki sem ga jaz pisal 14. maja 1925 g. ministru zunanjih del dr. Momčilu Ninčiću, ne glasi tako, kakor ste ga Vi citirali. Zlasti ne odgovarja dejstvom pasusu na koncu pisma, ki se po Vaši trditvi glasi, da prosim g. ministra Ninčića naj pošlje v Düsseldorf »diplomatskega uradnika, ki ni klerikalec, ki razen srbohrvatskega obvlada tudi domači slovenski dialekt«. Ta pasus se v resnici glasi, da prosim g. ministra zunanjih del, naj pošlje v Düsseldorf »po možnosti diplomatskega uradnika, ki ni klerikalec in ki razen srbohrvatskega obvlada tudi naš domači dialekt«. Pač pa je resnica, da je mogel vsakdo, če je sploh kdo iz zaupnega pisma hotel kaj izvajati, samo razvideti, da želim, da se nameščajo v okoliših, kjer so slovenski izseljenci, diplomatski uradniki, ki obvladajo obnaša pismena jezika.

V Ljubljani, dne 16. junija 1926.

Dr. Gregor Žerjav, nar. poslanec.

MATINEJA v opernem gledališču.

„Jutrov“ faksimile Žerjavovega pisma — potvorba.

Z ozirom na naš telegram pod gornjim naslovom v 134. številki našega lista smo sprejeli sledeči popravek:

Ni res, da je „Jutrov“ faksimile mojega pisma (sc. g. ministru dr. Ninčiću) — potvorba. Res pa je, da je absolutno verna slika originala, katerega mi je na mojo prošnjo radi obrambe resnice izročil g. minister dr. Ninčić. Ker sem g. dr. Ninčiću povedal, da bom dal pismo fotografirati, ne more biti govora o kaki zlorabi dr. Ninčićevega zaupanja do mene.

Ljubljana, dne 17. junija 1926.

Dr. Gregor Žerjav, nar. poslanec.

Albert Mousset:

Francija in zborovanje na Bledu.

Bled, 18. junija 1926.

Francija, ki je bila duša Velikega Sporazuma, je toliko doprinesla k ustanovitvi kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, zasleduje z živim in prisrčnim zanimanjem delo in napredovanje malega sporazuma. V sedanji Evropi, kjer se vrsti kriza za krizo, je pospeševala stalnost teh vezi med prijateljskimi sosednimi narodi nam vsem v veliko spodbudo. Francija, ki se po starem prijateljstvu in mnogoštivilnih podrobnostih čuti navezano na našo zemljo, se raduje, ko vidi na Bledu dozorevati to delo evropske pomiritve.

Bled, kjer se je odbral sedež sedanega zborovanja, vzbuja v nas Francosih drage spomine na stare prijateljske odnošaje. Napoleonova zasedba Slovenije s svojimi dobrotnami je preveč živa — morda bolj v slovenskem, kakor v francoskem spominu — da bi morali o njej obširno govoriti. S francosko vojsko je zaplulo preko Slovenije novo idejno življenje, mogočna organizacija francoskega cesarstva, ki je objela tudi to zemljo. Prinesla ji je državljanski zakonik, državno upravo, dala ji šole, ceste, povdignila gospodarstvo in družabne razmere, ki so doslej neprehonomoma napredovala in navdihnilo tudi duševno življenje Slovenije. Saj je izhajal tedaj v Ljubljani pod uredništvtom divnega pisatelja, ki se je močno zanimal za razmere slovenske zemlje — mislim na Karla Nodiera »Télégraphe Illyrien« — pozneje se zgodovina slovenskega slovstva ni več odtegnila vtiškom naše romantike. Nov val omike, oživljen po napoleonovski Franciji, je bil sijajen začetek francosko-slovenskega sodelovanja v XIX. stoletju.

Interview s poljskim poslanikom gospodom Okenskim.

(Od našega urednika.)

Poročali smo že, da se na Bledu mudi tudi poljski poslanik na belgrajskem dvoru g. Okenski. G. Okenski je v stalni zvezi z ministri držav Male antante. V nekaterih krogih se njegovemu bivanju na Bledu, kljub zatrjevanju, da je na letovišču in da je zasebnega značaja, pripisuje gotova važnost z ozirom na ureditev razmer med državami Male antante in Poljske, posebno z ozirom na znano zvezo med Poljsko in Romunijo, glede Sovjetske Rusije.

G. Okenski je dal danes Vašemu dopisniku sledečo izjavo:

»Mi smatramo, da je Mala antanta zelo važna grupacija v celi Evropi, ker ona približno zasleduje iste miroljubne cilje, kakršne zasleduje Poljska. S posameznimi državami Male antante ima Poljska zelo dobre stike. S Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev gojimo prav pristrane stike, ki se bodo, kakor upamo, tudi v bodoče razvijali in poglobili. Mi imamo zelo veliko skupnih interesov in tudi bližnje sorodstvo po jeziku in plemenu, kakor tudi mnogo in enakega trpljenja in spomini iz zgodovine olajšujejo v pomagajo k tem v resnicu pristršnim zvezam, ki se vedno večajo, ne samo na političnem, ampak tudi na kulturnem polju. Dasiravno smo precej oddaljeni, smo v poslednjem času storili zelo veliko za medsebojno spoznavanje.

Na polju kulturnih stikov mislim, da bi bilo potrebno, da bi jugoslovanska mladina in profesorji ter časnikarji kaj večkrat prišli k nam, kakor tudi naši k vam. Dosedaj v tej smeri pridobljene skušnje so pokazale dobre rezultate. Zeleti bi bilo, da tudi naši in vaši časnikarji stopijo v čim ožje stike. Z velikim veseljem moram ugotoviti, da se slovensko časopisje in tudi ostalo jugoslovansko časopisje zelo veliko zanima za razmere na Poljskem in za zbljanje med obema državama.

Kar se tiče medsebojnih gospodarskih zvez, moram z veseljem ugotoviti, da se je tudi v tem oziru storil napredek. V posled-

Po Vodniku se je razumništvo Slovenije zateklo ponovno k naši kulturi, da bi se ubranilo nemških vplivov in zmagovalo. Slovenska misel je sprejela navdihnenje od našega romantičnega leposlovja v dobi ilirizma, preje je bila navdahnjena od naše logične mišlosti in umetnosti.

Po 1918. pa smo videli, kako so se porajala v Ljubljani in vsej Sloveniji društva, ki so z veseljem razvijala in gojila duševne stike med vašo zemljo in Francijo ustanavljale so se knjižnice, ustanavljali so se francoski jezikovni krožki, Selsa in Cortot sta priredila pri vas sijajno uspele koncerte, videli smo tudi v Slovenijo francosko grafično razstavo.

Z isto radostjo opažamo, da pojava čimdalje večje število slovenskih visokošolcev na Francosko dokončevat svoje nauke. Srečni smo tudi ob pogledu na prvočne romarske trume, ki potujejo proti Lurd, sledič privlačni sili in duševnemu sijaju tega častitega svetišča. Srečni smo, ko vidimo gruče turistov, skupine dijakov, kolone šolarjev, potujočih v Francijo, da nas seznanijo z lepo Slovenijo.

Ko smo prišli v Slovenijo radi zborovanja na Bledu, smo čuli poslednji odmev na vdušenega sprejema, ki ga je prebivalstvo Ljubljane priredilo francoskim gostom iz južne Francije in parlamentarnemu odposlanstvu, ki je te goste spremljalo.

Toliko pristrnosti, naslanjajočih se na tako preteklost, ni mogoče pozabiti. Francija bo ohranila z ganjenim srcem spomin na te dragocene stike, ki morajo v miroljubnem in mirnem okvirju Malega Sporazuma postati čedalje močnejši in številnejši.

Bled, 18. junija 1926.

njem času smo sklenili več konvencij, predvsem železniško konvencijo, kar bo gotovo pripomoglo k boljšim gospodarskim zvezam med Poljsko in Jugoslavijo. Poljska industrija se vedno bolj zanima za Jugoslavijo. Tudi pri tukajnjih gospodarskih krogih smo opazili vedno večje zanimanje za nas.

Kar se tiče Češke, se je, kakor znano, npravil precešen korak naprej. Razne konvencije, ki smo jih sklenili v poslednjih mesecih, so temu prijateljskemu razmerju dale čvrsto podlago.

Gledate Romunije vam je znano, da imamo z njo zvezo, ki se je pred kratkim obnovila. Omenjena pogodba, ki je bila objavljena, zasleduje samo miroljubne cilje in služi samo ustalitvi razmer v Srednji in Vzhodni Evropi. V nekaterih, nam neprijateljskih krogih, so se hoteli poslednji dogodki na Poljskem tendenciozno, razlagati. Dejstvo je samo to, da se pri nas dela na to, da se ustava spremeni ustavnim potom v tem smislu, da bi predsednik republike dobil večjo moč, kakor je bil to dosedaj slučaj.

Iz vsega tega sledi, da v zunanjosti politiki ni pričakovati nobenih novih orientacij. Naša politika napram našim prijateljem in sploh vsem našim miroljubnim nasprotnikom ostane nespremenjena. Kar se tiče Društva narodov, ga smatramo za najvažnejši instrument miru v Evropi in upamo, da se bodo naše utemeljene želje in zahteve glede reorganizacije Sveta društva narodov upoštevale.«

G. poslanik Okenski se je končno laskavo izrazil o Sloveniji in je dejal sledeče:

»Ze nekaj dni se mudim tukaj pri vas in sem radi naravnih krasov te pokrajine v resnici navdušen. Slovenijo poznam zelo malo. Ali že dosedanji kontakt, ki sem ga imel, me je prepričal, da imamo v vaši lepi pokrajini iskrene prijatelje. Zelo se veselim, da bom postal med vami dalje časa in si bom ogledal ljubljanski velesejem, kjer bom imel priliko spoznati se s širokimi krogovi Slovenije.«

Radi tega ni resnična ugotovitev istega članka, da je pismo objavljeno v celoti kot je v arhivu zunanjega ministrstva. Res pa je, da je vsebina taka, kakor jo navajam jaz in je tudi ostali Vaš citat pisma pomanjkljiv in deloma tako nepravilen, da vzbuja dvojnost.

Ljubljana, 17. junija 1926.

Dr. Gregor Žerjav, nar. poslanec.

Mera je polna.

Z ozirom na naš članek pod gornjim naslovom v 132. številki našega lista smo prejeli sledeči popravek:

»Ni res, da sem pisal g. ministru zunanjih del dr. Ninčiću pismo od 14. maja 1925, v katerem bi se po Vašem citatu nahajal sledeči pasus: »Jaz sicer nimam ničesar proti Barletu, toda mislim, da ni koristen na tem terenu, kjer on pokazuje svoje klerikalno prepričanje in mi je čast Vas prosiši, g. minister, da g. Barletu premestite iz Düsseldorfa in pošljete tja diplomatskega uradnika, ki ni klerikalec, ki razen srbohrvatskega jezika obvlada tudi domači slovenski dialekt. Izvolute sprejeti...«

Res pa je, da se dotični pasus glasi tako:

»Jaz sicer nimam ničesar proti g. dr. Barletu, ali na tem terenu on kaže svoje klerikalno prepričanje. Zato mi je čast prositi Vas, g. minister, da se g. Barletu premesti iz Düsseldorfa in da se tam namesti po možnosti diplomatski uradnik, ki ni klerikalec in ki poleg srbohrvatskega obvlada tudi naš slovenski plameni jezik. Izvolute g. minister...«

Jaz nisem nikdar pisal pisma g. dr. Ninčiću niti komu drugemu, v katerem bi rabil besede »slovenski dialekt«, res pa je, da sem v pismu od 14. maja 1925 g. ministru Ninčiću izrekel željo, da se v Düsseldorfu namesti diplomatski uradnik, »ki poleg srbohrvatskega obvlada tudi naš slovenski plameni jezik«.

Ljubljana, 16. junija 1925.

Dr. Gregor Žerjav, nar. poslanec.

Zaključek konference Male antante.

(Od našega urednika.)

Mala antanta in narodne manjšine.

Bled, 18. jun. (Izv.) Kakor smo izvedeli, so na današnji konferenci pretresali zastopniki Male antante vprašanje narodnih manjšin, ki je resen problem v politiki zavezniških držav. Med drugim so razpravljali o položaju romunskih manjšin v Jugoslaviji in naše manjšine v Romuniji.

Imeli smo priliko govoriti o tem vprašanju z uglednim članom zavezniške delegacije, ki je v tem vprašanju strokovnjak in ki nam je izjavil:

»Vprašanje narodnih manjšin je zelo važno, ker vpliva na politiko držav Male antante. Češkoslovaška ima močne nemške in mažarske manjšine in njihov položaj je odločilen za češko-nemško in za češko-mažarsko razmerje. Prav tako je poljska manjšina na Češkoslovaškem že večkrat prav resno skaličila prijateljsko razmerje med Poljsko in Češkoslovaško.«

Romunska ima močne mažarsko, nemško, rusko, bolgarsko in srbsko manjšino, ki vse upaj resno vplivajo na odnose Romunije sosedov.

Znano je nadalje, da zatiranje jugoslovanske manjšine v Italiji resno ogroža prijateljstvo med Jugoslavijo in njeno najmočnejšo sosedo. Javno mnenje v Jugoslaviji je posebno v zadnjem času precej ogorčeno in ako se položaj Slovencev in Hrvatov v Italiji kmalu ne zboljša, je jasno, da bo pritisk javnega mnenja prisilil vodilne državne, da bodo morali preureediti svojo politiko.

Vprašanje narodnih manjšin je torej zelo važno in je povsem razumljivo, da mu morajo odgovorni državniki posvečati veliko pozornost.«

Rezultati konference.

Bled, 18. jun. (Izv.) Na drugem mestu objavljamo uradno obvestilo o poslednjih sklepih ministrov Male antante, o njihovih razpravah in o sklepih, ki so bili storjeni tekot konference. Celokupen pogled na konferenco Male antante je danes še težak, ker se bo jutri po Beneševem odhodu vršila še konferenca en deux med dr. Ninčićem in Mitilenjem o tistih vprašanjih, ki zanimajo predvsem našo državo in Romunijo. Ta vprašanja smo že v dosedanjih svojih poročilih poudarili.

Predvsem gre tukaj za Bolgarijo.

Kar se tiče sicer zasedanja blejske konference, moramo reči, da je vladalo zelo prisreno in iskreno razmerje in da so vse intrighe, ki so bile uprizorne od nasprotnih strani, ostale brezuspešne. Glavna vprašanja, o katerih so razpravljali, bi bila sledeča:

Društvo narodov.

O Društvu narodov je podal obširno in zelo zanimivo poročilo dr. Beneš. Vesti, ki so se dosedaj pojavljale o krizi v svetovni javnosti, so sicer precej pesimistične in kažejo krizo, ki je nastopila radi nastopa Brazilije na poslednjem zasedanju Sveta Društva narodov v zelo temnih barvah, in to tembolj, ker se ni čisto jasno stališče Španije in Poljske, in ker je čutili veliko nasprotovanje Amerike. Navzlič temu pa smatralo, da so te vesti za sedaj še brez stvarne podlage. Kajti izstopene same države iz Društva narodov še nikakor ne more omajati vpliva in ugleda tako važne institucije miru, kakršna je Društvo narodov. Tudi menijo, da izstop Brazilije same še ni dovršen in da utegne priti v jeseni v Svetu Društva narodov do dalekosežnih in senzacionalnih dogodkov.

Kar se tiče zastopstva Male antante v Društvu narodov, smo že včeraj povedali, da znamo to vprašanje Malo antanto kot celoto in da pri vprašanju, kdo bo zastopal Malo antanto, nikakor ne gre za boj med posameznimi državami. Države Male antante delajo nasploh na tem, da nastopijo pri volitvah v Svet Društva narodov kot formalna celota, ker tam ne veljajo osebe, marveč države. Vest o nekaki rivaliteti med našim in med romunskim zunanjim ministrom odklonimo zanikajo. Pač pa so soglasno sklenili, da stori Mala antanta vse, da bo za predsednika sedmega zasedanja Sveta Društva narodov v jeseni izvoljen naš zunanjji minister dr. Ninčić.

Razmerje do Francije in Italije.

O tem vprašanju smo bili že včeraj obširno poročali. Danes je nastopil nov zanimiv moment. Romunski zunanjji minister je obvestil svoja dva kolega, da se Romunija baš sedaj stvarno pogaja s Francijo, da sklene z njo zavezniško pogodbo v duhu locarske pogodbe. Ta pogodba med Romunijo in Francijo naj bi bila prva izmed novih medsebojnih pogodb, ki bi imele namen, da ustvari velik centralnoevropski locarski pakt med vsemi zainteresiranimi državami pod vodstvom Francije.

Take vesti širijo romunski oficijni krog. Nasprotno pa je treba pribiti dejstvo, da sta si Italija in Romunija že dalje časa precej bližu, in tukaj navzoči diplomi naglašajo, da je treba posebno pozornost posvetiti pogajanju med Romunijo in Italijo, pri katerih gre za sklep 200 milijonskega posojila, ki naj bi ga dobila v Italiji Romunija, za kar bi dala svoji upnici velike petrolejske koncesije.

Glede razmerja do Francije je poročal dr. Ninčić ter svoje tovariše poučil o vsebini pogodbe, ki jo imamo mi s Francijo. Podrobnosti te pogodbe zasedaj še nismo mogli zvesti.

Mažarska.

Falzifikatorskim aferam na Mažarskem so posvetili na konferenci posebno pozornost. Poročal je naš zunanjji minister o ponarejanju jugoslovanskih bankovcev. Ministri so bili mišljeni, da imajo vse te falzifikatorske aferi globiji pomen. V njih moramo videti sistem, ki ga je pa treba radi njegove škodljivosti in demoralizacije na vsak način že v kali zatreli. Sploh so tukaj mnenja, da mora Mala antanta slekoprej posvečati dogodkom na Mažarskem največjo pozornost in da ostane njen stališče do Mažarske neizpremenjeno.

Bolgarija.

Glede Bolgarije je Mala antanta vzele na znanje sklepe Društva narodov in bo na jesenskem zasedanju Sveta društva narodov formulirala svoje zahteve in jih branila. Seveda sta tu predvsem zainteresirani Jugoslavija in Romunija, ki se bosta v tem pogledu še sporazumeli.

Rusija.

Ugotovili so, da je stanje neizpremenjeno. Dr. Beneš, ki je o tem razmerju edini izčrpno poročal, je naglasil potrebo, da Mala antanta ne spremeni svojega stališča do Rusije, čemur sta pritrila tudi ostala dva ministra. Raditega ima glede priznanja Rusije vsaka država svobodne roke. Glede rusko-nemške pogodbe povečini menijo, da je ta pogodba za Rusijo bolj demonstrativnega pomena. Demonstracija je naperjena proti Angliji. Raditega ne gre pripisovati tej pogodbi večjega stvarnega pomena.

Nov falzifikat.

Prokletstvo zla je v tem, da rodil novo zlo in stranka denunciranja Slovencev je sama sebi zvesta, da zlo za zlom gromadi. Je prav-zaprav to njena tragika. Zopet je ni na Slovenskem razen socialistov, kjer je vsaka vodilna oseba stranka zase, stranke, ki bi s svojim skrajno nemoralnim strankarskim bojem posameznih razdobjij odbila od sebe toliko posameznih skupin in kjer ni moglo tečiti javkanje o strankarski disciplini zbrati raztresenih udov. Ali naj naštevamo veje, ki so se ločile od gnilega debla SDS, želč si vsaj življenga zmožnega zdravja? Imena samostojnih demokratov, narodnih socialistov, radikalov vseh vrst, raznih republikancev pristašev »Nar. dnevnika« itd., so zgovorne priče proti obtoženki SDS in njenemu »Jutru«.

»Jutro« je poleg moralnega problema se spravilo na naš narodni problem. Neverjetno, a stoji črno na belem! Kot specialist za Prekmurje s svojo demokratsko uradniško naselbino, je začelo se potegovati za slovenski element in trdi, da je poslanec Klekl sklenil z mažarsko duhovščino pakt, po katerem bi SLS dajala denar za list, »ki je imel predvsem in z vso silo zastopati ogrske interese, krščanske pa le, v kolikor mogoče«. Urednik Holsedl je v objavljeni pogodbi, ki jo »Jutro« ima na razpolago v »Novinah« z dne 13. junija 1926, izjavil dobesedno s podpisom: »Podpisani Hinko Holsedl katchet v Dolnji Lendavi, prevzamem od Jožeta Klekla vpojeno-črščana župnika, narodnega poslanca, lastnika »Nepujsag« v Crensovih št. 8, Prekmurje, uredništvo in izdajo političnega tedenika in to v smislu tiskovnega zakona na lastno odgovornost. List bom urejeval na strogo katoliški versko-moralni podlagi v narodno-državnem duhu ter z njim podpiral politiko Slovenske ljudske stranke, predvsem pa z vso vmeno pravice slovenske Krajine ali Prekmurja.«

Iznajitelj in falzifikator papeževoga in Gasparijevega pisma ob zadnjih volitvah, glasilo stranke denunciranja Slovencev »Jutro«, ki je z vmeno fanatičnega derviša pozdravilo novo mažarsko prekmursko stranko, ker da je v nasprotju z SLS in ji zvoni z mrtvaškim vzorcem, tisto »Jutro«, ki je moglo svoje slavospeve na mažarsko stranko radi silnih protestov iz Prekmurja sprememniti v gole ugotovitve, je v svoji moralni in narodnosti teoriji zavilo oči: Primiti tatu! Vkljub temu, da mu je v uredništvu na razpolago izjava Holsedla v »Novinah«, vkljub temu, da bese ramo v sebi slavospeve na mažarsko stranko, je vendar mislilo, da zadosti svojemu moralnemu nazoru o političnem boju le, če napiše: »SLS je dala denar za list, ki je imel predvsem in z vso silo zastopati ogrske interese, krščanske pa le, v kolikor je mogoče!...«

»Jutro« se je v isti senci in z isto moralno kakovostjo obrnilo od severa na jug. Dasi dobro ve, da je na Primorskem in Goriškem obstajala že pred 20 leti politična organizacija krščanskega svetovnega nazara, dasi dobro ve, da je ravno tam dr. Mahnič nastopal in deloval, dasi dobro ve, da je primorsko slovensko ljudstvo verno od nekdaj, dasi dobro ve, da so mnogi njegovi pristaši z njegovimi moralnimi pojmi o dolžnosti do naroda, brez nujne potrebe se umakniti v Jugoslavijo ali pa postati jančarji, vgleđni fašisti, ki pretepajo lasten narod, kakor steber naprednosti, bivši zaupnik »Edinosti«, sedanj tenente milice gospod Kalin s stotinami drugih, katere smo svoječasno objavili imenoma, dasi dobro ve, da ljudstvo ščiti in ohranjuje le duhovščina, dela zanj le krščansko-socialno gibanje, da je zaradi dela za narod imela »Goriška straža« že šesti proces, je vendar smatralo, da zadosti le na ta način svoji morali, če napiše: »Zato so poslali nad naš tamkajšnji narod kugo nesloge in vatikanški Rim je storil fašizmu največjo uslugo s tem, da je pognal velik del klerikalne slovenske in hrvatske duhovščine v boj proti narodni slogi.« Kaj, če je Boža Milanovič nosil vso pezo že pred vojno, kaj če so mu uničili vse in je moral zbežati, seveda ne čez mejo, ampak k ljudstvu! Kaj drugi taki zgledni duhovniki, ki se nadalje žrtvujejo za svoj narod v Primorju! Treba je ravnati tako, da med ljudstvom, ki ni slepo, imenuje Vilfan duhovništvo junaska četo, a se ji istočasno očita v »Edinosti« protinarodno delo! Kaj, če ravno tisti, ki jim očita, da pomagajo fašizmu, če povdarijajo v narodnem boju načela krščanske kulture in pravičnosti, ta narod najbolj branijo zoper fašizem in njegova nemoralna načela ter mu ohranajo njegov jezik in krščansko narodno kulturo! Da le more lopnit po njih, ker so duhovniki!

Vse po »Jutrovih« nazorih. Tisti, ki ne-ugrajo obstoj samostojnega slovenskega naroda, ki pozdravljajo mažarsko stranko v Prekmurju, ker je nastopila proti ogromni večini prekmurskih vernih Slovencev, se smatrajo upravičene, da načnejo poglavje o narodnem izdajstvu. Saj borbo za slovenski narod, naj biva kjer koli, naj imajo po »Jutrovih« nazorih v roki le tisti, ki preganajo slovenskega uradnika samo zato, ker ni njihovega političnega preprtičanja.

In dobro je, da se je falzifikator papeževga in Gasparijevega pisma pokazal zdaj že v mestovskih vlogih interpretira slovensko življeno v državi in izven njenih mej. In da se poslužuje pri tem potvorbe Holsedlove izjave. Prav je tako, da se še boli razgali!

Epilog g. Žerjava.

G. dr. Gregor Žerjav je v včerajšnjem »Jutru« napisal epilog k svoji aferi, ki jo on imenuje afero Kulovec. Iz tega bi bilo sklepatis, da smatra g. Žerjav to zadevo kot končano, vsaj od svoje strani. To že lahko smatra, vendar s tem zadeva ni še končana ne za nas in ne za slovensko javnost, nasprotno: ta zadeva se nahaja danes takoreč še-le v programu in do epiloga je še zelo daleč. Zato je tudi precej čudno, da prihaja g. Žerjav že kar z epilogom. Vsekakor bi se to po »Jutru« terminologiji moralno označiti kot popoln umik, da še več: kot direktna kapitulacija g. Žerjava, z ozirom na to, da njegovo glasilo o nas, ki smo v tej aferi še-le na pohodu in na epilogu še davno ne mislimo, že razglaša z mestnim napisom preko dveh kolon: »Klerikalni falzifikatorji na umiku«. Torej bi morali mi dosledno in soglasno temu staviti tu napis: »Liberalni denuncijantje popolnoma kapitulirali...«

To je, kar imamo v formalnem pogledu pripomniti k epilogu g. dr. Žerjava. Kar se pa njegovih izvajanj v tem epilogu tiče, je potrebno, da nanje malo odgovorimo, že zato, da si bomo v stvari med seboj na čistem. Predvsem v stvari, v kolikor zadeva neposredno nas. G. Žerjav namreč piše: »Tudi glavni organ SLS »Slovenec« je pokazal, da nima pravih pojmov o časti. »Jutro« je preko novinarske stanovske organizacije uredništvo »Slovenca« pozvalo, da si ogleda izvirnik, da more razvideti, da ga Kulovec mistificira, a »Slovenec« se ni upal priti, da ne bi videl istine.«

Mi ne vemo, kake pojme o časti ima g. Žerjav, konstatiramo pa, da ta stran cele zadeve, katere se on tu dotika, nima s častjo prav nič opraviti. Imela bi opraviti le, ko bi bili mi kdaj trdili, da faksimile, kakor ga je objavilo »Jutro«, ni identičen z izvirnikom, s katerim razpolaga »Jutro« in o katerem zatrjuje, da je pristen. Mi pa soglasnosti »Jutrovega« faksimila z njegovim izvirnikom nikoli nismo oporekali, in zato ne razumemo, kašen smisel naj bi imelo, da si gremo v »Jutro« uredništvo pogledat tisti izvirnik. Mar zato, da konstatiramo njegovo pristnost? Mi bi si tisti akt lchko tri dni ogledovali, a ne bi mogli dognati njegove pristnosti. To je v stanu konstatirati samo ministrstvo za zunanje zadeve, od koder trdi »Jutro«, da je ta akt dobil. Torej ni bilo ne povoda ne potrebe, da smo si šli ogledat tisti »Jutro« akt. V ostalem piše g. Žerjav o tej stvari v svojem epilogu tako, da se mora v človeku nehotič porajati dvom o pristnosti »Jutrovega« izvirnika. On trdi namreč, da je bilo njegovo pismo iz tega akta ukraden. Ce je bilo to pismo ukraden, potem ga logično ni več v aktih in potem bi tudi pismo, česar faksimile je prineslo »Jutro«, ne bilo pravo oziroma pravtvo pismo, ampak je drugo pismo. Naj nam g. Žerjav to protislovje prijazno razložmači...«

Sicer je pa, vsaj za nas, to postranska stvar, ravnotako kakor je postranska stvar, ali je dr. Žerjav pisal o slovenskem jeziku ali o dialetu, glavno, bistveno in odločilno v tej aferi je in ostane Barletov slučaj sam na sebi in njegova morala. V tej točki pa zavzema g. Žerjav čisto svojevrstno moralno stališče. On piše: »Ogorčenje radi Barletove premestitve pa mirno prenašam. Enako bom postopal proti vsakemu, ki v državni službi podpira separatiste...«

Torej tisto, kar v Barletovem slučaju vsa slovenska javnost vidi in obsoja kot nelokalen čin, tisto najde g. Žerjav kot nekaj povsem pravilnega in se ne ženira javno izpovedati, da bo isto, kar je naredil z dr. Barletom, naredil tudi še drugikrat.

Spričo takega stališča se seveda neha vsaka debata. In ne samo načela in programi, celi oceani nas ločijo v moralnem pojmovanju od g. Žerjava. Zato mislimo, da bi mu tudi zaman razlagali, zakaj obsojamo in moramo obsojati njegovo postopanje v Barletovem slučaju; ne bi nas nikoli razumel, tudi ko bi hotel. Morda nas bo bolje razumel, če mu podamo kak praktičen primer, in sicer, da mu zagotovimo, da, ko bi kdaj kakšen naš minister kaj enakega — pod enakimi okolnostmi seveda — naredil napram kakšnemu »neklerikalnemu« uradniku, kar je naredil on, dr. Žerjav kot minister, proti »klerikalnemu« uradniku Barletu, bi mi temu našemu ministru povedali v obraz, da je to nemoteno okoli raznolikat!

Več k epilogu g. Žerjava nimamo reči, saj se ob tem njegovem svojevrstnem moralnem pojmovanju tudi sami moralno kvalificirajo tisti njegovi napadi na Cerkev, duhovščino itd., ki si jih je pri tej prilikai zopet prvič.

Pred velikim prestopom v katoliško Cerkev?

London, 18. jun. (Izv.) Ze več dni se vrše v londonski škofijiški palači pogajanja, ki jim prisostvuje 38 škofov anglikanske cerkve. Kakor javlja »Daily Express« obstoja silna nasprotja, tako da je veliko možnosti, da bo 700.000 članov anglikanske cerkve prestopilo h katolicizmu. Sporni točki sta podelitev zakramentov bolnikom in sodelovanje civilnih oblasti v cerkveni zakonodaji in upravi, ki jo anglikansko-katoliška cerkev odločno odklica.

In dobro je, da se je falzifikator papeževga in Gasparijevega pisma pokazal zdaj že v mestovskih vlogih interpretira slovensko življeno v državi in izven njenih mej. In da se poslužuje pri tem potvorbe Holsedlove izjave. Prav je tako, da se še boli razgali!

Seja narodne skupščine.

STROKOVNJAŠKA GOVORA POSL. VESENJAKA IN V. PUSENJAKA.

Belgrad, 18. jun. (Izv.) Ne današnji seji narodne skupščine se je razpravljalo o zakonskem predlogu o ureditvi naših vojnih dolgov v Ameriki. Fin. minister dr. Perić je podal obširen ekspose. Za sedanjam fin. ministrom je govoril prejšnji fin. minister Stojadžović, ki je razložil posamezne faze pogajanj o ureditvi teh dolgov.

Kot edini govornik je nastopil poslanec Jugosl. kluba Ivan Vesensjak. Izjavil se je proti sporazu o dolgovih U. S. A. radi-tega, ker je manj ugoden, kakor so pogodbe, ki so jih sklenile druge države, n. pr. Belgija in Italija. Posebno obrestna mera v zadnjih letih je previsoka. Naša vlada je pogajanja pričela prepozno. Zato ni dosegla ugodnih pogovov. Nujno zahteva, da se čimprej sklene sporazum glede naših dolgov v Franciji in v Angliji in da minister uredi vse naše leteče dolbove.

Skupščina je nato sprejela predlog s 150 proti 18 glasovom. Nato je prešla na zakonski predlog o valorizaciji bilančnih vrednosti. Finančni minister je podal ekspose.

Posl. Jugosl. kluba Vladimir Pušensjak je v svojem govoru izjavil sledče: Bilančna jasnost in resničnost sta temeljna principa bilanciranja. Vse sedanje bilance družb, ki so vezane na javno polaganje računov, temu principu ne odgovarjajo, ker so investicije, stavbe in druge nepremičnine, stroji in akcije raznih družb in podjetij, vrednostni papirji še vedno označene v bilancah v znesku, vsled odpisa znatno zmanjšanem, nabavne cene, ki se je svočas plačala v dobrri valuti. Dosedaj veljavni način finansiranja ne odgovarja določbam trgovinskega zakonika glede sestavljanja bilanc in inventarjev. Druge države so to vprašanje že zdavno uredile. Šele potem se je naša država javila s tozadavnim predlogom. Medtem so mnoga industrijska, kakor tudi gospodarska podjetja prišla v težko krizo vsled ponajnajvečjih zadosti cenenega obratnega kapitala in pretiranega neznenega obdavčenja. Posledica fiktivnih bilanc je pretirano obdav-

čenje, ki je upropastilo mnogo gospodarskih podjetij. Ni zadosti, dovoliti valorizacije za investicije, ki so se izvršile do 1. 1918., temveč je treba izvesti vse investicije, ki so se izvršile do 1. 1918., ker se katastrofalna devalvacija krone in dinarja začenja šele 1. 1919. Za nas je popolnoma nesprejemljivo določba, da odobrava valorizacijo trgov. ministra. Predloženi zakonski načrt ne odgovarja potrebam našega gospodarstva. Bilanc družb, ki so zavezane k polaganju javnih računov, ne more v toliko popraviti, da bi dajale verodostojno sliko imovinskih razmer in s tem dajale podlage za kredit in odstranitev kričečih neenakosti in nejasnosti. Iz teh razlogov za načrt ne moremo glasovati. (Na levici so govorniku burno pritrjevali.)

Ker se ni nihče javil k besedi, se je vršilo glasovanje in zakonski predlog je bil sprejet. Prihodnja skupščinska seja bo v sredo ob 10. dopoldne. Na dnevnem redu je spremembu čl. 234. uradniškega zakona.

NADALJEVANJE RAZPRAVE O KAZEN. SKEM ZAKONIKU.

Belgrad, 18. jun. (Izv.) Odbor za kazenski zakon je razpravljal o pogl. 14. do 16. Bistvene spremembe se niso napravile. Poniekod so se znižale Mazni. V teh poglavjih je precej nejasnosti. Razvila se je zelo živahn debata, v katero je posegel predsednik Laza Marković, dalje dr. Hodžar in dr. Subotić. Posebno živahn je bila debata glede »izzivanja verske in plemenske mržnje«. Vsa sporna vprašanja so se odložila na prihodnjo sejo, ki se vrši v sredo.

POLZEVO RAZPRAVLJANJE DAVČNEGA ZAKONA.

Belgrad, 18. junija. (Izv.) Odbor za proučevanje davčnega zakona je imel danes sejo, ki je bila zelo kratka, ker radikalni zavlačevalci razpravo o novem davčnem zakonu. Clen 9 se je rezerviral za bodoče seje. Clen 10 pa se je vsled splošnega nasprotovanja črtal.

Herriot zopet na površju.

Pariz, 18. junija. (Izv.) Briand je včeraj popoldne konfiriral s Herriotom in ga skušal pridobiti za vstop v vlado. Herriot je odgovoril da si pridrži odgovor, ko bo izvedel za mnenje radijalno socialistične stranke. Socialisti so izjavili, da bodo zavzeli stališče, ko jim bo znani finančni program bodoče vlade.

Pariz, 18. junija (Izv.) Radikalni socialisti so izjavili Herriotu, da bi načelje podpirali vladu pod predsedstvom radikalnega socialista. Herriotu so dali v vprašanju vstopa v vlado popolno prostost. Vstop Poincareja v vlado se smatra kot gotova stvar.

Pariz, 18. junija (Izv.) O pogajanjih za sestavo vlade je izjavil Briand, da so se izrekli socialisti, da jim je nemogoče podpirati njegovo vlado. Uspeh mu je zasiguran samo pod pogojem, da vstopita v vlado tudi Herriot in

Beležke

△ G. dr. Žerjav izjavlja v »Jutru« 18. t. m. s svojim podpisom sledče: »Ogorčenje radi Barletove premestitve pa mirno prenašam. Enako bom postopal proti vsakemu, ki v državni službi podpira separatiste.« Minister n. r. dr. Žerjav torej javno razglaša, da bo, kadar mu bo dana prilika, enako naredil z vsakim uradnikom, »ki podpira separatiste«, kakor je z Barletom. To naj si državni uradniki dobro zapomnijo. Separatiste podpirati se namreč pravi, kakor je »Jutro« operovalo povdovljalo, biti pristaš SLS, ozi. biti sploh drugega političnega prepričanja kakor SDS, ali pa biti vobče nepristranski — kajti kdor ne podpira SDS, ta podpira SLS, je torej — separatist! In vsakega takega bo dr. Žerjav preganjal. Tako izjavlja sam!

△ Kako je to mogoče? se sprašuje »Narodni dnevnik« glede aferе dr. Žerjavovega pisma Ninčiću in pravi: »Ko se je pričela debata o dr. Žerjavovem pismu, »je »Jutro« s krepkimi besedami očitalo klerikalcem, da so ukradli državni dokument. Predvčerjšnjim smo čitali v »Jutru«, da je ta »ukradeni državni dokument« pri g. Stanku Virantu vsem interesentom na vpogled. Vprašamo: Kako je to mogoče, da je akt iz zunanjega ministrstva na vpogled pri privatni osebi? Vprašamo: Kako more zunanje ministrstvo kaj takega dovoliti? Zakaj v lepe razmere pridemo, če se bodo smeli državni akti tako nemoteno okoli raznolat!«

Kaj se godi doma

Naš protest.

Poudarimo takoj v začetku, da se ne odzivamo >Jutrovecu< pozivu, češ, da se vendar kdo najde, ki bi protestiral radi znanega napada >Naših Novinc< na Slovenijo, ker se nam zdi >Jutro< v svojem vetrnjaštvu premalo resno in tako tudi v tem slučaju ne bi bili varni pred tem, da bi nam pozneje morda naš čin zamerilo, ali ga morda celo šteло v neodpustljivem grehu — ako bi vetrovi slučajno drugače zapihali. Protestiramo iz lastne iniciativе, protestirali bi, četudi >Jutro< niti besede ne bi zapisalo v tem smislu, — protestiramo, ker smo novo gibanje že prej obsegili, a ga moramo še bolj obsegati, odkar nam je tako jasno podalo svoje smernice; solventno nam je namreč ravno tako sveto, kakor stranka (SLS), zoper katero je napravljen ves boj in možje (g. Klekl), ki služijo kot cilj njihovim napadom.

Napad, kakor so si ga dovolili voditelji novega gibanja v zadnjem Številki >Naših Novinc<, je v vrstah rednih izkušenih voditeljev zelo redek. Prepričani smo, da tudi v tem slučaju ne bi bil podan, aki bi imeli pred seboj može, preizkušene v politični šoli.

Napad na Slovenijo ni bil upravičen, kajti Slovenije v njem navedeni očitki ne zadevajo. Krive se morajo iskati drugod in če bi bili gospodje okoli omenjenega lista v resnici iskali, bi jih tudi našli. A tega niso storili, temveč so enostavno izrekli obsobo nad Slovenijo kot krivcem. Pa zakaj naj bi bila ona vsega kriva? Ali ona polni blagajne z denarjem, ki se steka v davčnih uradih? Ali po njeni krivdi ropota boben nad našimi kmetijami? Pa kaj bi nadaljevali vrsto vprašanj. Vprašamo le splošno, ali je Slovenija kriva vsega, kar nas teži? Ali ni zakrivil vsega za sistem, za katerega se >neodvisna prekmurska stranka< ogrevava in proti kateremu se Slovenija potom svoje zastopnice (SLS) borí?

Napada na Slovenijo ni izreklo Prekmurje; nasprotno ono ga obsoja. Slovenska javnost naj ve, da glas >Naših Novinc< ni glas ljudstva, vsaj za sedaj ne, da pa tudi v bodoče ne bo, bomo storili mi. Slovenija ne sme obsoditi radi napada prekmurskega naroda, kajti ta se pridružuje njenemu ogorčenju.

Prekmurec.

K demonstracijam v Dol. Lendavi.

15. t. m. je priobčilo >Jutro< grdo zavito poročilo o demonstracijah v Dolnji Lendavi, na katero smo mi takoj naslednji dan že reagirali. Danes priobčujemo dopis, ki smo ga prejeli mi iz Dol. Lendave o teh demonstracijah, iz katerega pa izgleda, da sta stvar dokaj drugače, kakor pa v >Jutrovih< predali. Dopis se glasi:

14. t. m. se je vrnila tu velika demonstracija radi nečuvenih in prostaških klevet ter napadov na vso slovensko javnost, zlasti na vso slovensko inteligenco in na vse jugoslovansko čuteče državljanje, kateri (napadi) so bili objavljeni v zadnjem Številki >Naših Novinc<, glasilu Neodvisne prekmurske stranke.

Demonstracije se je udeležilo vse, kar čuti slovensko, brez razlike strankarstva; tudi dame in gospodične ter bratje Hrvati. Zbrali so se, da dajo duška svojemu ogorčenju nad enim najgršim pamfletom, kar jih je kdaj kdo zaregil proti slovenskemu narodu, da protestirajo proti ljudem, ki so se do zadnjega časa izdajali za Slovene, a so sedaj pokazali, kako strupeni sovražniki slovenstva da so.

Na demonstracijskem zborovanju se je med drugim prebral tudi članek >Na naš narod< iz >Naših Novinc<, v katerem se na prostaški način žalijo naša intimna čuvstva slovenskega srca, članek, ki je novi madžarski stranki zadal smrt.

Ves čas med govorom in čitanjem članka so

Ob najnovejšem slovenskem Bon tonu.

Slovenci v bontonski literaturi nismo določarili nič resnično lastnega, nič izvirnega, nič takega, kar bi moglo zanimati, iz česar bi mogel črpati tudi ka drug narod. To je povsem umljivo, saj smo bili takoreč do včeraj kmetski narod, ki mu meščanstvo šeje dorašča. Naši dosedanji bontoni so bili bolj ali manj posrečene in ponesrečene kompilacije tostvarne tuge literature. Taka kompilacija je tudi najnovejši slovenski >Bon ton<, ki mu pa ne smemo odrekati neke moralne višine. Prav zaradi nje je vredno, da se pomudimo ob njem. Ne mislimo pa knjige ocegnevat, marveč zabeležiti le nekaj misli, ki se vzbujajo ob njej.

Za uvod je neimenovan sestavljalec >Bon ton< izbral značilno sličico iz najboljše ameriške družbe. Pričoveduje: >Na priateljskem sestanku častnikov ameriške bojne mornarice je hotel mlad šegavec povedati visoko izpodrecano anekdoto. Ker se je zavedal, da ne bo spoden, se je hotel že vnaprej opraviti, češ: >Dogodivščina je sicer tako debela, pa — no — saj ni tu nobene dame! — General Grant mu je odgovoril: >Res je ni, toda tu so sami gentlemani! — In mladi častnik je takoj umolknil in anekdote ni povedal.<

Izraz >gentleman< moremo Slovenci brez drugega nadomestiti — prevesti se ne da — z besedo: poštenjak. Da kdo zasluži to častno ornatbo, ni dovolj, da ne goljufa in ne krade, marveč mora biti to človek, ki si nikdar in

se čuli vzklik: Fej madžaroni in odpadniki v tesarjih! Zivie naš narodni prvoribitel Klekl!

V znak protesta so po zborovanju vsemi demonstranti pojoč narodne pesmi in vzklikajoč: Zivio Klekl! Dol z novo stranko! Dol s Holsedlom! Dol z dr. Nemethyjem in kompanijo, odali v spredu pred župniščo, zahtevajoč tamkaj od kanonika Straussa in kapl. Hermana zadoščenja za razdalitev, od katerih se pa ni nihče upal pokazati.

Demonstranti so obiskali nato še druge pravke nove prekm. stranke, da tudi pred njimi izrazijo svoje proteste, in sicer kapl. Holsedla, evang. administratorja Harija in advok. dr. Nemethyja, ki so se pa vsi poskrili.

Po demonstraciji, ki je pa bila le oster opomin protislovensko navdahnjeni gospodi okrog >Naših Novinc<, se je množica mirno, disciplinirano razšla.

Od koncu svojega dopisa naš dopisnik ugotavlja z ozirom na v uvodu omenjeno >Jutro< poročilo o teh demonstracijah, da so tudi politični nasprotinci g. poslanca Klekla s svojimi vzklikami in tudi drugače o priliki teh demonstracij sami pokazali, da ga spoštujejo in visoko cenijo kot narodnjaka.

Škrlatinka v Slov. Krajini.

Pertoča, 17. junija. V Pertoči in Večeslavcih se pojavljajo še vedno novi slučaji. Po prvem transportu bolnikov v soboško izolirno bolnico so jih doslej peljali še trikrat, zadnjih 3 v torsk. Novih slučajev od tega dne dalje ni več. Iz naše fare jih je sedaj v bolnici preko 30. Ker je vsako zbiranje ljudstva prepovedano, je prepovedano tudi spremstvo na pogrebih. Pogreba se smejo udeležiti samo domaći, ki morajo izvršiti vsa dela pri pogrebu. Tako so se udeležili nekoga pogreba v Gerlincih samo trije: oče, mati in otrok. Mati je nesla nosilnico s kršto, oče je šel za kršto, spredaj je pa otrok nesel križ. — Drug slučaj: Pogreba nekoga dojenčka iz Ropoča so se udeležili 4; mala beloobljetna deklečka je nesla križ, neka ženska je nesla na glavi kršto, poleg pa sta šla še en brat in sestra. Da je prepoved udeležitve pogrebov res umestna, je pokazal slučaj v Pertoči. Vršil se je pogreb brata in sestre (umrlih na Škrlatinki), toda ne po odredbi okraj. glavarstva, marveč v spredu je šlo kakih 50 ljudi, med njimi tudi sosedovi otroci, ki so pred pogrebom že kropili umrli dva. Posledica: že naslednji dan je eden o dveh otrok zbolel in le njegova sreča je bila, da so ga odpeljali v bolnišnico v Soboto. — A ljudje še vedno ne verujejo v načeljivost Škrlatinke.

Iz Pertoča so dosedaj vozili bolnike v bolnicu na navadnih vozech, danes pa je prišel v Pertočo zaprt sanitetni avto >Zdrav< ods. za Slov. v Ljubljani, ki bo stalno v Pertoči in ki odpelje vsega novega bolnika sproti v bolnico. Z avtom sta se pripeljala tudi dva desinfektorja, ki bosta vse okužene hiše razkužila.

Murska Sobota, 18. junija. Do nočej je poskočilo število v izolirnem oddelku že na 92 otrok. — Danes popoldne sta umrli dva otročička; bratec in sestrica. Del šoloobveznih otrok je bil danes cepljen proti Škrlatinki. Z dejele so prišla poročila, da še do danes noben županov ni povedal ljudem, da dajo lahko otroke cepiti proti Škrlatinki, kar bi marskiteri starši kljub ljubljanskemu slučaju radi storili.

Nepotrebno razburjenje.

V krajih, kjer divja Škrlatinka, so povzročile veliko razburjenost pole, ki jih je poslala bolniška uprava županom v izpopolnitve. Ker so pole iste, kakor za druge bolnike in je na njih tudi rubrika za popis premoženjskih razmer, se je namah raznesla po vseh krajih govorica, da bodo moralisti tisti, ki imajo več kakor 5 plugov zemlje, sami plačati bolniško oskrbo za svoje otroke v

pod nobenim pogojem ne dovoljuje, kar bi le najmanj omadeževalo njegovo človeško dobrostan, s čimer bi žalil človeško dobrostan svojega bližnjega. To je v bistvu gentleman in to slovenski poštenjak, vse drugo je postranskega pomena. Seveda ta opredelba ne obsegata samo pasivnega zadržanja, marveč tudi aktivno udejstevanje ljubezni do bližnjega. Kdor se namreč ne le sam ne dotika bližnjipovega imetja, bodisi materialnega, bodisi moralnega, marveč ga nepozvan ne bran, kdor se v kakršnemkoli slučaju ne postavi ob stran slabješemu proti močnejšemu — ta ni ne gentleman ne poštenjak.

Ugotavljajoč to, se vrnilo k gornji družbeni sličici. General Grant je odklonil nespodobno govorjenje v čisto zaključeni moški družbi, češ: tu smo sami poštenjaki. Tudi nepoštenjak ne bo mogel zanikati: To je bilo pošteno in moško! Sedaj pa ob tem ravnanju primerjajmo ravnanje nekega dela našega tiska: Kakšne blodnosti, kakšne nizkosti, kakšne perverzne zločine razgalja do kraja ta tisk — ne v zaključeni družbi odraženih ljudi, marveč pred vso javnostjo, ne izvzemlji nedorasle mladine obojega spola in samih otrok, ki že znajo čitati!

Ob tej primeri se nam po sebi vsljuje vprašanje: Ali ta tisk ne sebe ne družbe ne smatra za poštena ali pa hoče družbo siloma navaditi na svojo godbo, samo zato, da bo mogel od te godbe živeti? Oboje je enako strašno. Strašno je tudi, da se med ljudmi, ki se zbirajo okoli tega tiska, med njimi žene in možje, ki jim vendar ne bomo odrekali častnega miljenja, ne najde kak Grant, ki bi autoritativno velel: >Tu smo poštenjaki;

bolnici. Zdravstveno oblast prosimo, da opozori župane in ljudstvo, da je bolniška oskrba za naškrlatinki bolne brezplačna, da ne bo nepotrebno razburjenja.

Družinam rudarjev zabranjena izselitev v Francijo.

V tej zadevi smo dobili od merodajne strani slednjo informacijo: Izseljenški komisariat je dobil od ministra za socialno politiko nalog, da zabrani izselitev v Francijo družinam rudarjev. Ko je bila delavska zbornica o tem obveščena, je takoj protestirala pri komisariatu. Istočasno je vložila protest pri ministrstvu za soc. politiko potom centralnega tajništva delavskih zbornic v Belgradu. Intervenirala je tudi pri velikem županu. Kako se vidi, je podvzela delavska zbornica vse možne korake, da bi se rešila zadeva čimprej in ugodno.

Ozko obzorje ali zloba.

V zadnjih par mesecih se je pritisnil nad našim ljudstvom v Primorju še povečal. Krajevni oblastniki zasledujejo pri tem gotovo posebne cilje.

Najkruterje je zadel slovenske in hrvaške starše odlok, da ne smejo njihovi malčki niti izven šole slišati materne besede. Jeli kaj takega v skladu s toli proslavljanu kulturo italijanskega naroda? Čemu trgate, oblastniki, deco iz rok očetov in mater? Ali ne čujete joka teh malih in ne vidite solza staršev? Gorički šol. nadzornik Rubbia baje ne dovoljuje niti otroških igric več, če sodeluje več kot troje otrok, sicer je treba prositi za dovoljenje šolsko oblast!

Učiteljstvo se preganja. Ne sme ganiti, če ne ve za vsak njegov gib njegov didaktični ravnatelj, ki je seveda fašist in slovenozrc. Za prihodnje leto objubujejo, da bo vse slovensko učiteljstvo pognano iz službe.

Slovenski železničarji morajo proč od svojih družin, ker so Slovenci in kot taki nevarni na severni meji. Njih družine so razcepiljene. Otroci in žene doma v bornih bajtah z zaplato vrtička, može pa kje dol po Italiji med tucji. V Milanu je par slovenskih železničarskih družin, ki ne morejo dobiti stanovanja; žive ob železnicu v pasih hišicah. Slovenski rudarji v Idriji že več ne vedo, kako bi krivili hrble pred raznimi Vlachovichi. Pred tednom so spet dobili posebne obrazce, kjer mora vsak izjaviti, da ni v nikaki organizaciji, ki nasprotuje fašizmu, sicer izgubi še zadnjo skorjo grenkega rudarskega kruha.

Tudi na duhovščino že posegajo z raznimi pretnjami. Priprosti karabinijer sime akademsko izobraženega duhovnika nadzorovati in ga denuncirati, kolikor ga je volja, ne da bi višja oblastna sponh podvomila, ali ni vse iz tre izvito.

O lajčnem razumništvu pa sploh ni govora. Starši ne pošljajo več otrok v srednjo šolo, ker vedo, da jim je pot do služb zaprta. Temna bočnost preti primorskemu ljudstvu tudi v tem pogledu. Kolikor je še ostalo inteligenco med ljudstvom, je stalno osumnjena veleizdaje in tvega stalno svojo osebno varnost. Celo policijski agenti se v bremznejmem sovraštvu izražajo, da je treba s tem ali onim na brzo roko obračunati. In ta pritisak oziroma po fašistovski terminologiji >zakonita asimilacija< se stopnjuje zdaj še bolj, odkar vohajo videmski Pisentjeviči za novo močjo. Njihov birtič profesor Felice Cavalotti porablja vse sredstva za svojo asimilacijo. Pred par tedni se kljub praski, ki jo je dobil v dvoboju v Krmnici, ni strašil truda, da je prihrumel na motorju v Cerkno in tam vprito občinskega sveta oklopotul nekega fanta, ki je nosil za klobukom nedolžno lipovo vejico.

Vse to se godi klub večkratnih zatrtilom, da Slovani uživajo vso slobodo. Zunanji svet to tudi verjam. Pravo duševnost italijanskega fašista, k smatra, da koristi svojemu narodu, če tlači majhno narodno manjšino Slovanov, je pokazal

drž pravnik Ruggeri, ko je zahteval za >Stražnega urednika Kemperla 6 mesecev ječe. Vprašal se je, kaj pomeni en milijon Slovencev in Hrvatov proti 40 milijonom Italijanov? Slovenska narodna zavest, je dejal, žali italijanska srca; tako manjšina je brez pomena in se mora umakniti pred ogromno italijansko množico. O enakih pravicah torej ne more biti govor. Tako je govoril državni pravnik, mož, ki je čuvar italijanske justice. On se ne vpraša, ali zaslubiš pravico ali ne, zanj je pomembno, komu se naj pravica odmeri. Evo, tu je mentaliteta italijanskih mogočev. Kar je sveto Italiju, ne velja za slovensko rajo; če Italjan sam ceni svoj jezik in narodno samobitnost, ne sme tega storiti Slovenc. Zakaj? Ker je po številu šibak. To je logika inteligenčnega Italijana! Prava >Herrenmoral<. Tako daleč so že Mussolinijevi oprodeli S to logiko, da je Slovenc malo, jim jemljejo vse slovenske in naravne pravice. Ali je to ozko obzorje ali zloba? Državni pravnik Ruggeri je tipični predstavnik imperialistične fašistovske miselnosti. Je pa tudi prav vzorec moža, ki bi raje v lastno jed pljunil, da se le prikupi. Uverjeni smo da takši moži niso predstavniki italijanskega ljudstva, ki je v srcu dobro. Krivi pravnički ga zavajajo, da pozablja na vse zahteve politične morale napram peščenje tlačnih, ki nimajo opore od nikoder... Viteško to ni! Je le zloba ali ozko obzorje.

Za ustanovitev porodnišnice v Mariboru.

Z ozirom na članek pod gornjim naslovom v 130. Številki našega lista smo prejeli sledeči počevki:

Ni res, da so vladni krogovi že bili za nakup sanatorijskega v svrhu preureditve v porodnišnico, a celo zadevo zadržuje, kakor se splošno sumi, na predlog raznih intrigantov veliko županstvo. Res je namreč, da se je veliki župan mariborske oblasti za predlog inspektorja ministra narodnega zdravja v Ljubljani, nači mariborski sanatorij kupila država, zavzel ter ga po zaslijanju v poštev prihajajočih činiteljev predložil ministrstvu s topnim priporočilom. Z ozirom na vis

Dnevne novice

Naročniki, pozor!

Vse cenjene naročnike, ki še nimajo plačane naročnine do konca junija, tem potom opetovanjo opozarjam, da ima le tisti pravico do soudeležbe pri nagradnem tekmovanju, kdor bo dne 30. junija imel plačano naročnino za letošnje prvo polletje. Naj tega opominata nihče ne prezre; denarne nagrade (po 4 v vsakem kvartalu) se prisodijo le točnim plačnikom!

★ »Slovenec« ustavimo prihodnji torek, seveda samo tistim, ki klub mnogostranskim opominom ne bodo imeli poravnane naročnine vsaj do 31. maja. Položnic, izpoljenih in praznih, smo razposlali toliko, da se pač nihče prizadeti ne more izgovarjati, da ni prejel opomina. Kdor torej želi, da mu list tudi nadalje dohaja redno, naj napravi red najprej sam pri svojih računih.

★ Novo apostolsko pismo Pija XI. O prilici dvestoletnice, odkar je bil proglašen za svetnika Alojzij Gonzaga, je naslovil papež Pij XI. na generala Jezusove družbe, Vladimira Ledochowskega, obširno apostolsko pismo, v katerem govori o sv. Alojziju kot vzorniku mladine. Pismo objavlja »Osservatore Romano« dne 17. t. m.

★ Odkritje Miklošičevega spomenika v Ljutomeru. Ker se 1. avgusta vrši odkritje spomenika kralju Petru v Kranju in bi gostje iz ljubljanske oblasti ta dan v Ljutomeru ne mogli, se odkritje Miklošičevega spomenika preloži na 8. avgusta. Ponovno se prosi, naj se ta dan ne prirejajo druge večje prireditve.

★ Tisk in morala v Italiji. Te dni se je prijetil v Milanu grd zločin: sin je umoril svojo mater, s katero se ni razumel in ki je menda varala njegovega očeta. Slučaj je bil tisku spričo popolnega političnega mrtvila in uniformiranosti zelo dobrodošel; listi so z njim dan na dan polnili predale. Sedaj je izdal milanski prefekt na ravnateljstva vseh listov oster brzjavni opomin, da mora nemudoma prenehati vsako nadaljnjo žurnalistično izkorisčanje tega slučaja: list, ki bi se na ta opomin ne oziral, bo brez pogojno sekvestriran.

— Posl. Venimo je v isti stvari vložil vprašanje na notranjega ministra, v katerem zahteva, da vlada v zmislu svojih lastnih tostvarnih izjav o priliki razprave glede zakona za zaščito mladine ustanovi za tisk moralno cenzuro. — Naši zakonodavci naj bi to posneli in tiskovni zakon v tem oziru dopolnili. Naj se zganejo v ta namen tudi vsa naša kulturna, zlasti pa mladinsko zaščitno društva!

★ Vpokojitev. Vpokojen je Franc Manki, višji pisarniški oficjal pri okrajnem sodišču v Laškem.

★ Iz konzularne službe. Za našega generalnega konzula v Chicagu je imenovan Radovan Janković, major v pok.

★ Novi državljani. V jugoslovansko državljansko zvezo sta sprejeta: dr. Aleksander D. Bilinović, vseučiliški profesor v Ljubljani, dosedaj ruski poslanik, obenem z ženo Ano in hčerkjo Tatjano; Jaroslav Kašpar, poslovodja delavnice državnih železnic v Mariboru.

★ Razsodba Stola sedmorice v tiskovni pravdi. Svoj čas je bil obsojen urednik za grabškega »Hrvata« zaradi nepriobčenega poopravka gledališkega intendanta Julija Benešiča pogojo na 100 Din globe in plačilo stroškov v zmesku 1200 Din. To razsodbo je Stol sedmorice sedaj v celoti razveljavil in oprostil »Hrvatovega« urednika vsake krivde. Stol sedmorice je prišel do prepričanja, da poopravek g. Benešiča po svoji vsebinai ni odgovarjal besedilu zakona.

★ Na državnem osrednjem zavodu za ženski domači obrt v Ljubljani, Turjaški trg štev. 4, I. nadstropje se vrši vpisovanje gojenj in hospitantičnega od 28. t. m. do 30. junija vselej od 9–12 dopoldne. Na zavodu se poučujejo sledče tehnike: klekljane čipke, belo in piščno vezanje, toledo, filet in biserna dela. Redne gojenke se sprejemajo po dopolnjencem 14 letu. Pouk je brezplačen in dobivajo gojenje še vse potrebne tvorivo zastonj. Izdelki ostanejo last zavoda razen vzornih prtotv. Izdelki se pa lahko odkupijo. Marljive gojenke revnih staršev prejemajo po možnosti podporo.

★ Na deški in dekliški meščanski šoli v Tržiču se vrši za prihodnje šolsko leto vpisovanje za prva razreda v sredo 30. junija in v četrtek 1. julija. V prvi razred se sprejmejo vsi učenci, ki so z dobrim uspehom dovršili četrti ali peti razred osnovne šole, odnosno četrti ali peto šolsko leto. Vpisovanje se vrši vsakokrat od 8–12 v ravnateljevi pisarni. Učenci naj se zglate v spremstvu starišev ali njih namenitkov in naj prinesejo s seboj zadnje šolsko izpričevalo, rojstni list in potrdilo o cepljenju koz. Stariši učencev iz okolice se opozarjajo na ceneno prehrano otrok v šolski kuhinji, ki je tekom letošnjega leta razdelila nič manj nego 9000 kosil in večerij. Tudi stanovanja se dobe po zmernih cenah, tako da more učenec s 400–500 Din dobiti prav dobro oskrbo. — Ravnateljstvo.

★ Samomor pod lokomotivo. V Bački Topoli sta se hotela poročiti 18 letni Emerik Blau in 18 letna Tajič. Ker starši Blaua niso privolili, sta se oba vrgla pod brzovlak, ki ju je popolnoma raznesaril.

★ Kongres časnkarjev. V Dalmaciji se mudi predsednik JNU Kovačič v svrhu ureditve priprav za kongres, ki se bo vršil v Cetinju ali Dubrovniku.

★ Tečaj za organiste in pevodenje se vrši v Mariboru od 5. do 8. julija. Prijava je čimprej poslati na Prosveščeno zvezo v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.

★ Zveza za tujski promet v Sloveniji naznana, da se vrši njen občni zbor dne 26. t. m. ob 15.30 v sejni dvorani zvezne trgovskega gremjeva za Slovenijo (Palača Ljubljanske kreidne banke). Dnevni red običajni. — K občini udeležbi vabi odbor.

★ Slovensko planinsko društvo naznana vsem prijateljem planincev, da lahko poslušajo v hotelu Zlatorog ob Bohinjskem jezeru radiokoncerte. Aparat je podaril neimenovani dobrotnik, inštalacijo in vsa potrebna druga dela pa sta izvršila brezplačno g. Rudolf Štebi in znana tvrda Brown Bovery v Ljubljani, za kar jima gre najiskrenje zahvala.

★ Tatvina. V nedeljo zvečer je odpeljal belega konja z vozom na peresih, rumeno barvnim, posestniku Froncu na Količevem neki Miha Kern iz Dvorj pri Cerkljah. Voza in konja, pa tudi tatu še doslej niso našli. Izposodil si je tudi boljšo obleko pri Petru Ulčarju na Škrjančevem. Ako kdo ve zanj, se prosi da javi orožnikom v Mengšu ali pa Petru Ulčarju, pošta Radomlje.

★ Poziv. Križan Janez, kateri je pisal ženi Janezi Urha v Ribnici na Pohorju, da je dne 12. avgusta 1915 ob 9 predpoldne padel Janez Urh od 4. bao. 14. kom. p. p. 87, je prošen, da to župnijskemu uradu v Ribnici na Pohorju takoj pismeno potrdi. Stroški se povrnejo.

★ Potres. V sredo okoli 9 zvečer se je občini v Mostaru močan potres, ki je trajal 3–4 sekunde. Škode ni povzročil.

★ Privatno gledališče. Odpuščeni gledališki igralci v Novem Sadu so sklenili osnovati v Varazdinu zasebno gledališče, ki bo gojilo samo opero in opereto ter gostovanja.

★ Velika goljufija. V Belej je orožništvo arjetalo trgovskega potnika Bredeisa, ker je svojega delodajalca ogoljufal za 28.000 Din.

★ Komentar k zakonu o tisku. »Tipografijak v Zagrebu je izdala komentar k zakonu o tisku. Delo je izvršil sodnik dr. Muha. Stane 30 dinarjev.

★ Neurje v Slavoniji. V Požegi je prošlo nedeljo divjalo tako neurje, da je vihar podrl cerkveni stolp in raztrgal električne žice ter lomil drevesa. Električni tok je ubil enega konja.

★ Po petnajstih letih odkrit zločin. V Majuru so odkrili po petnajstih letih umor Antona Lazića, ki ga je umorila njegova žena Jaga Lazić.

★ Radioemancijsko termalno kopališče DOLENJSKE TOPLICE, (38° C), postaja Straža-Toplice zdravi z izvrstnim uspehom reumatizem, živčne bolezni: vnetje živcev, otrpnje, neuralgije, ischias, ženske bolezni, eksudate, posledice zlomljenih kosti, zakasneno rekonvalescencijo po težkih boleznih in operacijah, kron. kožne bolezni itd. Vsaka tukajšnja kura je tudi okrepčevalna in omlajevalna. Električni razsvetljiva, tekoča voda v sobah, sploh moderni komfort. Hrana ala carte ali v penzionu. Cene znižane. Prospekti na zahtevo.

★ Ljubljana

○ Ne bo Vam žal, ako greste v nedeljo 27. t. m. popoldne ob pol štirih na Stadion. Največja orlovska prireditve v letošnjem letu bo ta!

○ Članom frančiškanskega prosv. društva. V službu lepega vremena bomo pohitili jutri na Gorenjsko, Zberemo se pred glavnim kolodvorom in odpeljemo z vlakom ob pol 7 do Otoč. Na Brezjah bo sv. maša in krosilo, nato pa bomo odrinili k Sv. Petru nad Begunjami. Vsi prijazno vabljeni!

○ Popoldanski izlet na Ježico prirede v nedeljo popoldne ob ugodnem vremenu član Krščanske šole za stolno župnijo. Zbiramo se po 2 popoldne pred »Gospodarsko zvezo na Dunajskih cestih. Prijatelji, somišljenci vladljivo vabljeni!

○ 70 letnica, 16. t. m. je praznoval naš someščan g. Julij Klein, steklarški mojster in trgovec na Marijinem trgu, sedemdesetnico svojega rojstva. Omenjena tvrda je ena najstarejših v Ljubljani. Gospod Klein jo je

prevzel leta 1888 po dedičih prejšnjega lastnika Josa Bernarda. V njej pa je posloval, oziroma jo vodil že od 1. 1872. Gosp. Klein je rojen Trboveljan. Steklarstvo je takorekoč v njegovem rodu. Oče in brat sta mu bila dolgoletna ravnatelja steklarnic, prvi v Zagorju, drugi v Hrastniku. Tvrda Klein se odlikuje po poštenosti in strokovni solidnosti! Želimo odličnemu jubilantu še mnogo let.

○ Iz profesorske službe. Prosvetno ministarstvo je sprejelo ostavko na državno službo, ki jo je podal Jakob Kotnik, profesor II. realne gimnazije v Ljubljani.

○ Razstava deških ročnih del in risarskih izdelkov priredila II. deška osnovna šola v Ljubljani na Cojzovi cesti. Razstava je odprta dne 20. in 21. junija od 9–12 in od 15–18. Na to razstavo opozarjam starše, katerih otroci posečajo to šolo, in vse ostalo občinstvo, ki se zanima za izdelke šolskih otrok.

○ Vpisovanje učenk na I. drž. dekl. mestniški šoli v Ljubljani se vrši dne 30. junija in 1. julija od 8 do 12. V prvi razred se sprejemajo tudi učenke, ki so uspešno dovršile četrti razred osnovne šole. Učenke naj se prijave v spremstvu staršev ali namestnikov ter prineso s seboj zadnje šolsko izpričevalo in rojstni list. — Ravnateljstvo.

○ Za vojne invalide in vdove UVI Krajevnega odbora v Ljubljani. Poveljavo dravške divizijske oblasti v Ljubljani dovoljuje, da morejo revni vojni invalidi in vdove, ki imajo vrtovo oz. gredice v najemu, da si pridelujejo zelenjavo za lastno uporabo, dobiti brezplačno od vojaške uprave gnoj. Reflektanti naj se zglose v spremstvu staršev ali namestnikov ter prineso s seboj zadnje šolsko izpričevalo in rojstni list.

○ Odjemaleem električnega toka v Ljubljani. V zadnjih mesecih je mestna elektrarna porabila za nove investicije nad 8 milijonov dinarjev, ki jih je začasno krila s posojilom. To posojilo mora točno obrestovati in odpeljati, vrhu tega pa tudi vse obratni material plačevati naprej. Naravno je torej, da mora mestna elektrarna brez pogojno računati s tem, da dobi svoje račune čimprej plačane. V tem oziru pa mnogoteli odjemalci električnega toka ne poznajo točnosti ter so opetovani opomini brez uspeha. Vsi ti odjemalci se opozarjajo tem potom, da se jim bo po 1. juliju t. l. nepreklico in brez posebnih obvestil ukinila dodaja električnega toka, tako ne bodo dodeljali ponavali svojih zaostankov.

○ Umrli so v Ljubljani: Franc Robida, sodni ofic. v pok., 51 let. — Viljem Štrumbelj, zasebnik, 22 let. — Martin Jenko, trg. sluga, 59 let. — Milena Kristovič, hči delavca, 2 leti. — Alojzija Rakun, zasebnica, 19 let. — Neža Miklavčič, m. uboga, 79 let. — Ivana Velepič, učiteljica v pok., 59 let. — Antonija Juvan, šol. učenka, 12 let. — Janez Gril, dinarar, 53 let. — Anton Golob, sin dninarice, 13 mes. — Franc Kotar, smolar, 32 let. — Franc Matičič, sin kajžarja, 8 let. — Franc Jane, trgovec, 48 let. — Jožef Dlopst, sin dninarice, 12 let. — Marjeta Hudež, del. tob. tovarne v pok., 67 let. — Franc Gabrijel, hlapec, 40 let. — Franc Korenč, tesar, 21 let. — Marija Macuh, žena delavca, 46 let. — Ferdinand Bürger, klučavnarski vajenec, 17 let. — Marija Hribar, žena tov. delavca, 35 let. — Jože Štampf, hlapec, 43 let. — Franja Košir, služkinja, 26 let. — Ana Brožič, bivša kuhanica, 78 let. — Ursula Pirc, vdova pek. mojstra, 58 let.

Maribor

○ 90letnico svojega rojstva praznuje v pondeljek gospa Alojzija Sick, mati spoštovnega trgovca Sicksa, v krogu svojih domačih. Blagi gospoj, ki je pri svoji visoki starosti še svežega in živahnega razpoloženja, naše iskrene čestitke!

○ Socialisti upajo, da bodo iz revizije v Mestni hranilnici kovali politični kapital, a se prav zelo motijo. Naj poiščejo pri svoji »Volksstemic« tisto številko, ko so se skicovali na uredništvo »Slovenec« v Mariboru, češ, tam so vsi podatki pripravljeni. Ko je SLS pripravila že ves material, da se upoštevajo popolni poslovni red v Mestni hranilnici, tedaj so začeli socialisti stikati glave, »kaj pa je« in stavili vprašanje na župana. SLS je v narodnem bloku povzročila, da je naša pravica v tem oziru kraljica.

○ Socialisti upajo, da bodo iz revizije v Mestni hranilnici kovali politični kapital, a se prav zelo motijo. Naj poiščejo pri svoji »Volksstemic« tisto številko, ko so se skicovali na uredništvo »Slovenec« v Mariboru, češ, tam so vsi podatki pripravljeni. Ko je SLS pripravila že ves material, da se upoštevajo popolni poslovni red v Mestni hranilnici, tedaj so začeli socialisti stikati glave, »kaj pa je« in stavili vprašanje na župana. SLS je v narodnem bloku povzročila, da je naša pravica v tem oziru kraljica.

○ Vprašanje napisov na filmih. V zadnjem občinskem svetu se je vršila prav zanimiva debata radi predlagane uvedbe tudi nemškega teksta na filmih v Mestnem kinu. V to debato je posegel stalni referent za kulturo in nacionalnost upravitelj javne bolnice. Stavljena sta bila dva predloga, eden od strani g. Janiča, ki je predlagal, da se vrne predlog odsek. G. upravitelj javne bolnice pa je kratkomočno te predloge odklonil in izjavil, da bi to zadevna debata bila za marsikoga neprjetna. Radovedni smo, kdo je bil pod pojmom »za marsikoga« mišlen. Morda ni govoril upravitelj javne bolnice misli pri tem na neko notico, ki je izšla pred tedni v »Novi dobi«? V stvari sami pa smo tako odkriti, da povemo tudi svoje mnenje. Naše mesto je v poletnem času izrecno mesto letoviščarjev. Ti letoviščarji prihajajo k nam v prvi vrsti iz krajev in dežel, kjer se govori izključno nemški jezik. Drugih zabav kot kina pa pri nas nimamo. In zato bi prav nič ne škodovalo ne tujskemu prometu ne naši narodnosti, aksi bi nudila uprava v mestnem kinu tudi takim gospom, ki državnega jezika ne poznajo, nekaj zabavnega užitka. Seveda naj bi se nemški teksti na filmih projicirali samo v letni sezoni.

razpravljalo pri obč. seji, bo odgovarjal upravnemu svetu Mestne hranilnice, ki je po krivdi socialistov, ki niso na zahtevo SLS ustavili pravila Mestne hranilnice izpremeniti, edino odločajoč in zato tudi odgovorni faktor pri celi zadevi. Sicer pa bomo o tem v kratkem več izpregovorili.

○ Hrani posestniki! Pri generalnem zborovanju, ki se vrši v nedeljo dne 20. junija t. l. ob 9 predpoldne v malo Götzovi dvorani, bo govoril tudi zvezni predsednik gospod Frelih o stanovanjskem vprašanju in o novi davčni reformi.</

S Naziranje o podrejenosti našega slovenskega jezika je po našel mnenju prišlo tudi v zadnjem občinskem svetu do izraza. V vprašanju o tekstih pri filmih je stavlil g. Koren tudi ta predlog, da bi se naj na filmih nahajalo tudi slovensko besedilo. V Mestnem kinu se namreč prikazujejo samo taki filmi, ki nosijo izključno hrvaško besedilo. Prav utemeljeno je g. Koren izvajal, da množica občinstva, ki zahaja v kino, v največji meri ne razume hrvaščine. Tudi ta predlog ni našel milosti pri naših demokratih, ki so po svojem referentu g. Sircu izjavili, da bi slovensko besedilo na filmih preveč stalo in da mora itak vsak državljan poznati srbsko-hrvaški jezik, ki je pri nas državni jezik. Kaj pa naš domači slovenski jezik? Kaj to ni državni jezik? Ali je morda samo narečje? »Jutro« bo seveda radi tega po nas lopnilo, da bo kar veselja.

Z Za enotno stavbno zadružno. Naše mnenje o upravičenosti samo ene in edine stavbne zadruge dobiva vedno bolj realno podlago.

»Jutro« se je radi tega našega mnenja svoječasno v nas zagnalo. Pa to nas nič ne boli.

Da smo imeli s tem prav, dokazujejo v zadnjem času nastala dejstva. Skupni nastop vseh

zadružnikov sta menda obe vodstvi zadruž

že priznali s tem, ko sta oba odbora imela

že skupne seje. Tudi v zadnji seji občinskega

sveta je bil sprejet sklep, da se glede nakupa

stavbišča ob Frankopanski ulici morata spo

razumeti obe zadružni v tem vprašanju, kdo

naj nastopa kot kupec. Torej povsod konku

renca med obema zadrugama, ki zna imeti

za posledico le nesporazum, nezdravo tekmo

vanje v korist ene zadruge in škodo druge.

Kaj bi ne bilo tedaj lepše, ako bi vsi nasto

pali enotno in združeno v eni trdnji in močni

organizaciji?

S »Papeževi vojaki«, kakor je blagovolil imenovati zadnjo nedeljo neki znani državni uradnik delegate kršč. socialnega mladinskega gibanja, so tudi dopisnika »Jutra« zadržali v oči. Čudno je le to, da se je to zbadanje v oči vršilo ponoči, ko se navadno nič ne vidi

in se plave srace ne more razločevati od

rečih. Sicer ne trdimo tega z absolutno go

tovostjo. Vendar ni izključeno, da je izvesti

telj »Jutra« tokrat zamenjal obe barvi.

S Izraz »klerikalci« je postal pri nas

prav običajen. »Jutro« namreč besediči nekaj o srbskih »klerikalcih«, pozabil pa pri tem

na one pristaše, ki se neizmerno vesele nad

dejstvom, da imajo v svojih vrstah enega ali

drugega duhovnika ter polna usta o cerkvici

veri in Bogu. To so naši edinstveni državnici in

narodni jugoslovenski klerikalci. To so pravi

klerikalci.

Trbovlje

Povest o deputatnem premogu.

Kakor znano, nastopajo, oziroma so našli pri nas gotovi ljudje kot veliki nacionalisti in obenem zaščitniki socialnih interesov in zahtev delavstva. Kako je s tem v resnicu v nekem čisto konkretnem slučaju, hočemo s suhim dejstvi povedati, kakor sledi:

Med tukajšnjimi samskimi rudarji so se zadnja leta posebno pozimi neprestano slišale britke pritožbe zaradi nezakurjenih sob odn. pritrgovanja premoga. Danes lahko povemo, kako je bilo s premogom iz rudarskih depnata.

Hišnik rudarskih hiš je bil Franc Purkart, predsednik trboveljske »Orjunece«. Skozi roke hišnika gredo rudarski premogovni deputati. Prav ta mož je prišedoval (ako hočemo to tako imenovati) rudarjem premog! Purkart je prišedel milijonarski Trboveljski prem. družbi od delavskih deputatov: V letih 1922 in 1923 in sicer do 3. III. 1923 174 vozičkov v vrednosti približno 30.000 dinarjev, do 24. III. istega leta pa še 37 vozičkov, skupaj tedaj 211 vozičkov premoga; 1. 1924. je prišedel Purkart 280 vozičkov delavskega deputatnega premoga, 1. 1925. pa 420 vozičkov. Po njegovih lastnih izkazih je Purkart v navedenih treh letih prišedel 420 vozičkov deputatnega premoga v vrednosti približno 160 tisoč dinarjev.

Zato prišedovanje ni imel Purkart od nikakršnega naloga, marveč je to delal popolnoma iz lastnega nagiba in na lastno pest.

Pri tem se je dobro zavedal, da je to zanj zelo nevarno ravnanje, če bi delavstvo zvedelo zanj. Zato je tudi nujno prosil ravnateljstvo odnosno inž. Krassniga, da naj ostane to

njegovo prostovoljno delo v prid podjetju tajno. Purkart nasproti svojim predpostavljenim tudi ni prikral, da ga vodijo pri tem

lastni interesi in je enkrat (nasproti inž. Krassnigu) celo zagrozil, da bo to nevarno delo opustil, ako od podjetja za to ne bo dobil primernega priznanja. Konkretno je zahteval Purkart: zvišanje plače ali plačo, ki jo dobivajo uslužbenci s šolsko izobrazbo, del vrednosti iz prihranjenega premoga, brezplačno instalacijo električne razsvetljave v njegovi hiši v Bevkem. Za vse to imamo dokaze v rokah. Vemo tudi, da mu je vodstvo zunanjega obrata za premog, ki ga je prišedel od deputatov samskih rudarjev 1. 1924., nakazalo 300 dinarjev, kar se je knjizilo v mesečnem izkazu za čezure.

Sedaj pa še nekaj drugega. Tajnik trbov.

»Orjunece«, Pust, je bil prav tako v službi TPD kakor njen predsednik Purkart. In sicer je bil Pust pisar v pisarni zunanjega obrata. Ko je bil šel Pust 1. 1923. na dopust, je pisal Pur-

kart obratnemu vodstvu pismo, v katerem je obtožil Pusta popolne nesposobnosti, največje malomarnosti, nevestnosti in nepopolnopravnosti v službi in opozoril, da bi bilo zelo potrebno, da se Pust nadomesti z drugo, zanesljivo močjo. To pismo je bilo pisano v nemškem jeziku kakor tudi tudi še več drugih.

Komentar naj si naredi zdaj k temu vsak sam.

Ribnica

Cvetlični dan v Ribnici. V nedeljo, dne 18. t. m. je priredila šolska mladina na prošnjo županstva cvetlični dan in korist »Rdečega križa«. Prodajali so šopke in znake. Nabrali so 420 Din 85 p. Lepa vsota za naš trg, ker imamo zadnje čase mnogo sličnih zbirk.

Odkrite spominske plošče. Nepozabnim žrtvam svetovne vojne je postavila tudi občina Šušje pri Ribnici spominsko ploščo. Plošča je vzdana v pročelje cerkve Sv. Krizja na Jurjevici. Ta pokopališka cerkev nosi sedaj dva neizbrisna pečata svetovne vojne, ker je bila lani že vzdiana enaka plošča padlih vojakov iz občine Jurjevica. Odkritje plošče se vrši v nedeljo, dne 20. t. m. s sv. mašo ob 10. uri pri ondolni podružnjici.

Nesreča. Dne 16. t. m. se je ponosel na žagi g. Andrej Gregorič, posestnik na Vincuši. Krožna žaga mu je odrezala celo dlan desne roke. Nesrečna so tako odpeljali v deželno bolnico v Ljubljano.

Vozniki. Te dni imajo naši orožniki mnogo posla z vozniki, ker se še sedaj nekateri vključi večkratnim razglasom ne držijo novega cestnega reda. Pravijo ljudje, da jih je mnogo že ovadenih.

Jesenice

Samomorska epidemija. V četrtek zjutraj so našli v železni tovarni na Savi občenega okoli 60 let starega nočnega čuvaja Pibra in sicer v delavskih kapoinici. To je v teku desetih dni tretji slučaj pri nas.

Solska akademija. Na splošno željo občinstva se vložila šolska akademija drž. mešč. Šole na Jesenicah, onovi v nedeljo 20. t. m. ob pol 7 uri zvečer v televadnici osnovne šole. Na ta način je dana možnost, da si ogledajo to prireditve vsi oni starši gojencev, ki stanujejo do Bohinjske Bistrice v Kranjske gore, ker se lahko vrnejo že isti večer. Za polnočevlen obisk prosita v imenu ravnateljstva mešč. Šole odgovorna prireditelj: Bratok in Rabič.

Cerklje ob Krki

Pred tednom so dobili vsi tukajšnji — in v sosednjih vseh — trgovci od gremija v Krškem nalog, da smejo trgovine odpriati šele ob pol sedmih zjutraj, opoldne mora biti dve uri zaprte, a zvečer ob pol sedmih morajo zopet imeti že zaprte. — Dosej je bila navada, da so trgovci odpirali v poletnem času bolj zgodaj in zapirali bolj pozno. Upoštevati treba, da nismo v mestu, kjer zjutraj nihče ne sili v trgovino, ker ima tekom dneva dovolj časa, a zvečer gredo mestni kupci in prodajavci ven na zrak. Na kmetih ap ni tako! Zjutraj je treba zelo zgodaj vstati, nakupiti kar treba, potem pa: hajdi na polje, travnike, v gozde in vinogradne ter se večina vraca šele zvečer. Ob katerem času naj nakupuje sedaj? Zjutraj so trgovine zaprte in dve uri pred mirakom že zopet zaprte. Ce kdo meni, da je bil nalog gremija povzročen po okolnosti, da se dela nekomu ali nekom konkurenca, pa da se na ta način oneje — pa mi predlagamo gremiju, da naj poskrbi, da ob nedeljah in praznikih med službo božjo brezjemno nihče ne bo prodajal! Se priporočamo!

O demokratskem denuncijantstvu se zadnje dni piše veliko. Da bo slika popolnejša, bomo mi prihodnji povedali, kako so nekateri demokrati našega okraja — podpirani od tukajšnjih — lani pred volitvami denuncirali tukajšnje naše ljudi in korporacije. Še telegrami so pošljali. Delni uspeh so dosegli.

Draga dozidava. Tukajšnja osnovna šola, ki je star komaj 20 let, je zelo pomankljivo zidana, kar se tiče stranišč. Treba bo novih. Proračun za to je pokazal nad 80.000 Din stroškov. To bo ogromna vsota, ker je res pomanjkanje denarja. — Pripravljeni moramo biti tudi na hujskarje, kot je bilo to pred 4 leti v sosednji občini (Šolski) Bušeči vas. Tam so morali nazidati nova stranišča, ki so stala ono stranko, ki je bila tedaj na krmilu, pri prihodnjih občinskih volitvah 5 mandatov. Demokrati, samostojneži, republikanci in drugi nasprotniki SLS so ta stranišča uporabili sebi v prid in agitirali z njimi zoper listo SLS.

Buječa vas, kjer se nahajajo toplice, oživljala. Tudi tuji bodo zaceti prihajati tu sem. Voda toprega vrelca, ki je bila preiskana v drž. higieniskem zavodu, je dobila tole oceno: Barva prozorna; vonj brez izvida; sediment ima zelo mnogo peščenih zrnec, malo algic, precej protozoalne faune. Zvezlene kislina je 84 mg na 1 l, klor 21.27 mg, a trdota znaša po Klarkeju 181.485 nem. trd. enot, dočim železo in dušikova kislina ne daje reakcije. Vezanje ogljikove kislino vsebuje 107.588 mg na en liter, a proste ogljikove kislino je 32.896 mg. Karbonatna triota znaša 13.6922, a klor je 21.27 mg. Amoniak ne daje reakcije. — Gospodar toplice bo v nekaj dneh odpril tudi delikatesno trgovino. — Do Cerkev, kjer je pošta in brzovaj, je le en četrt ure.

Vina napredaj je še precej v tukajšnjih goricah. Toča in deževno vreme slabovpljuje na novi prirastek.

Ljubno ob Savinji

Nekaj statistike. Naš trg ima 128 hiš. Med temi je 16 gostiln (v celini občini jih je 21). Trgovin je 5, 1 urar, 3 mesarji, 4 čevljari, 5 krojačev, 2 kovači, 1 klobučar, 3 mizarji, 3 usnjari, 1 klijančar, 3 živilje itd. Iz te statistike se vidi, da imamo precej obrtnikov. Gostiln je največ, ki so pa večinoma nadavne pivnice. Saj kostila ali kaj podobnega se skoro v nobeni ne dobi. Par izjem je že. Ljudje itak ne pijejo, ker ni donaria.

Naj novi g. zdravnik dr. Jože Arh je postal

vsled svoje prijaznosti tekoj priljubljen. Upamo,

da je on tudi pri nas že udomačil in da je zadovoljen.

Tovorni avto. G. Podpečan si je nabavil tovorni avto za prevažanje pakalice. Samo na sebi je to hvalo vredno, ali vprašanje je, kaj bodo k tem ceste rekli, ker ima avto popolnoma že leženja koliesa brez gumija.

Orgle. Pred kratkim je neki dopisnik v Slovencu poročal, da je pri nas treba za farno cerkev novih orgel. Ima čisto prav. A prej moramo plačati zvonove, potem bomo pa kupili orgle. Sicer bi pa tudi zvonov še ne imeli, če se ne bi bila gg. Fortunat Osnovni in rajni župnik Dekorti tako odreza s svojima daroma.

Flosarji. Dež nam je dal tako veliko Savinjo, da so mogli flosarji podijahati na hrvaško in se dalje.

»Slovenec« in »Jutro«. Zadnje čase je »Slovenec« nadkril »Jutro« gledi Števila naročnikov, dočim sta bila prej precej enaka. Upamo, da bomo pridobili še več naročnikov za »Slovenca«.

Prekmurje

Krog. Naša zabludna »Neodvisna prekmurska stranka« je napovedala konkurenco g. Jerjavu. Pred kratkim smo namreč dobili v našo občino vedu ducatov zastonjske »Domovine«. Nobena Številka ni ostala v hiši, temveč so romali nekatero nazaj, druge pa, da odkrito povemo, na izvesten neblagonični kraj, ne da bi jih kdo čital. Ti gospodje okrog »Domovine« so poslali na posamezne naslove le po en izvod svojega lista. Naša nova stranka pa je poslala na vsak naslov kar po več izvodov »Naših Novin«. Torej v tem prekraš »Zasluzno demokratisko stranko. Z »Našimi Novinami« smo naredili isto kot z »Domovino«. — Gospodje okrog »Domovine« in »Naših Novin«, dajte si vendar že enkrat v glavo vpletite, da naša občina zvesto stoji in bo stala ob strani SLS in da si je še vsak, ki je butal v to trdnjava, odišči!

Mura je na več krajinah zahila po zadnjem deževju bregove in naredila precej škode. Nekaterim posestnikom iz občine Krog je odnesla po vozni.

Nered. Prosimo gospoda upravitelja pošte v Murski Soboti, da ukaže, da naj se nosi pošta na dom vsakega posameznika, ne pa da se pušča v šoli.

Primorsko

Kdo bo plačal? Tržaško pevsko društvo »Ilirija« se je pripravljala za nastop v Vipavi, ki bi se moral vršiti preteklo nedeljo. Vipavci so seveda vložili potrebno prošnjo na oblastvo. Oblastvo pa načudno nikdar ne dajo dovoljenja pred dnevnim prireditvom ali pa kvečejemu tisti dan prej. Tako morajo društvo pač računati, da bo pri

Gospodarstvo

Poučni shod v svrhu spoznavanja in zatiranja hmeljskih škodljivcev priredi Hmeljarsko društvo v nedeljo, dne 20. t. m. po predpoldanskem svestem opravilo v Sv. Petru v S. d. v Šoli. — Hmeljari, pridite vsi!

Produkcija premoga v Sloveniji — pada! V mesecu aprilu 1926 je znašala produkcija premoga v Sloveniji 114.473 ton napram 184.070 ton v marcu. Producija je padla daleč pod predvojno višino. V prvih 4 mesecih letos je bilo nakopanih 576.249 ton premoga, v prvih 4 mesecih lani pa 651.076 ton. Premogovniki so v aprilu oddali (v oklepajih podatki za marec 1926): železnicam 50.825 (54.108) ton, boderstvu 45 (45) ton, industriji 37.618 (37.895) ton, raznim 7.858 (10.824) ton, izvezili so v inozemstvo 5.478 (5.885) ton, njihova lastna poraba je dosegla 12.612 (15.401) ton, skupno so torej oddali 112.435 (123.656) ton. Da je odaja tako nazadovala, je pripisovati zmanjšanemu odvetju železnic, raznih strank. Izvor je občutno padel. Ker je bila oddaja manjša kakor produkcija, so zaloge zopet narasle. Začetkom meseca so znašale 91.875 ton, koncem pa 98.892 ton t. j. rekordna višina. Pri številu zaposlenega delavstva se že pozna redukcija. Zaposlenih je bilo: 802 (820) uradnikov, 298 (306) pažnikov in 9.794 (10.388) delavcev. V temu marca je bilo zmanjšano število zaposlenega delavstva za 2.500.

Elektrifikacija v pokrajini. Kmet, električno-strojna zadruga v Vel. Lašči razpisuje gradbo elektrarne.

Koncentracija v industriji vžigalnic. Iz Zagreba poročajo da je osješka tvornica vžigalnic Drava kupila večino delnic novovrbaške tvornice vžigalnic, katero bo reorganizirala.

Udeležba inozemstva na letosnjem sejmu. Letos bo udeležba inozemske produkcije na sejmu zelo velika in interesantna. Tako bo razstavila skupina poljskih tvrdik, ki se zelo trudijo za osovitev trga v Jugoslaviji. Poljski razstavijo poljedelske stroje, galoše, likerje, nafto, tekstilne produkte, visokokaloričen premog, bicikle, elektromotorje, klavirje itd. Razen Poljske se udeleži sejma tudi več francoskih tvrdik ali direktno ali pa potom svojih tukajšnjih zastopnikov. Francoski pripravljeni na sejem: avtomobile, konfekcijo, parfumerijo, poljedelske stroje, galanterijo, farmac. produkte, milo, nogavice, živilske produkte itd. Kakor vsako leto bo tudi udeležba Avstrije in Nemčije velika. Iz Avstrije se udeleži ca. 20 tvrdik, iz Nemčije pa 15. Nadalje bo zastopana tudi češka, švicarska in italijanska industrija.

Izgube in likvidacija. V Hrvatski, kjer nima jo držub z omejeno zavezo, se množi število likvidacij delniških družb zaradi pasivnih bilanč. Likvidacijo javlja Bogović, motorni mlni d. d. v Slatin, ravnotak Montanika, d. d. v Zagrebu.

Mednarodna družba za premog, ki je imela prodajati trboveljski premog v celi državi, likvidira zaradi zadnjih sklepov TPD.

Iz hrvatske lesne industrije. »Nihage«, ki notira tudi na ljubljanskih borzah, izkazuje za 1925 na kapital 28 in rezerve 7.5 milijona Din izgubo 6.925.000 Din.

Mednarodna federacija špedicijskih organizacij. Poročali smo že na kratko o ustanovitvi te zveze. Kakor nam sedaj javlja Trgovski gremi Maribor, sekcijski sprediterjev, je prisostovalo občnemu zboru tudi 5 jugoslovenskih delegatov, med njimi generalni direktor carin dr. Fran Gospodnetić in predsednik Zveze sprediterjev v Mariboru. Slavko Kocbek, solastnik in vodja specijskih družbi »Balkan« v Mariboru.

Druž. subv. mrjasci. Tekom preteklega proračunskega leta je veliki župan mariborske oblasti zopet oddal 29 mladih plem. mrjascov radi osvezenja krvni in zboljšanja plemena v reju in splošno plem. vporabo posameznim zanesljivim gospodarjem. Stajališče teh živali, ki so vsakomur na razpolago, se objavi po dotičnih in sosednih občinah. Radi neugodnih proračunskih prilik se bo ta konstnata akcija zaenkrat nadaljevala le s sredstvi okrajnih zastopov brez drž. sopomoči.

Borza

18. junija 1926.

Denar.

Zagreb. Berlin 13.46—13.50 (13.46—13.50), Italija 202.85—204.05 (203.44—204.64), London 275.14—276.34 (274.89—276.09), Newyork 56.886—56.884 (56.867—56.867), Pariz 162 bl. (168.22—

UNDERWOOD

Heinrich Federer:

Čudež v Bolzeni.

Srednjeveška povest.

»Ne midva gotovo ne! šepeče ona v njegovi roki, ko jo drži trdnko klečečo na tleh. »Vedno se hočeva ljubiti.«

»Kjer si ti, gospod Bog, se razvnema živahn dečko vedno bolj, »tam bo pač tudi prava cerkev. Taka kot ta... ali kot ta! Samo če si ti v nji! Sploh ne vem, zakaj se stari tako prepričajo. Midva sva postala brat in sestra in se ne bova nikdar več prepričala! Ali naju slišiš, Jezus, povej, naju slišiš? Ali si...« mu pride nenadoma zelo počasi iz hitrih ust, »ali si morda hud, ker nisva prišla z drugimi na belo nedeljo k Tebi? Saj ni bilo mogočel Oba sva bila tako strašno jezna. Zdaj bi pa prav rada prišla. Če bi naju še sedaj hotel, ali ne, Anita? Če bi odprl vrata in stopil k nama! Mislim, zdaj bi si bila dobra. Hotel sem te vprašati, če ti ugaja cerkev Benonov. Tega zdaj več ne izpršujem. Ali ti ugajava midva? vprašam zdaj. Kaj naj storiva, da boš zopet dober do naju?«

Vedno ga zopet nekoliko strese na hrbtnu, gleda po strani v črno cerkev in se prestraši težkega kladiva, s katerim bije mestni čuvaj na železno ploščo. Kako je temno! In kako sta sam! Prav nič si ne bi mogla pomagati pred hudočcem. Kako ju ima Bog popolnoma v rokah! Nikoli se ni tegu tako zavedel.

»Ettore,« pripomni zdaj Anita, »za Fiera!«

»Da, ljubi Jezus, Fiera moraš ozdraviti, ko bo župnik jutri ti cerkvici blagoslovil. Ona lepa tam je vendar njegova in on jo je hotel nesti sv. Očetu. Ah, stori čudež, ozdravi ga takoj! Drugače bo Anita zopet jokala in huda bo name in strašni prepri...«

Anita misli, ne, ne more se tudi potem nič več izjeti... moralna bi se pa vendar! O Bog, kaj naj

165.22), Praga 167.28—168.28 (16720—168.20), Dunaj 7.978—8.018 (7.968—8.008), Curih 10.946.25—10.966.25 (10.9382—10.9732).

Curih, Belgrad 9.14 (9.18), Pešta 72.30 (72.30), Berlin 123 (128), Italija 18.00 (18.675), London 25.1875 (25.1425), Newyork 516.50 (516.50), Pariz 14.4875 (14.8125), Praga 15.80 (15.81), Dunaj 72.95 (72.95), Bukarest 222.50 (222.50), Sofija 8.70 (3.725), Amsterdam 207.50 (207.55), Bruselj 14.70 (15.), Kopenhagen 137, Stockholm 138.60, Oslo 114.65, Atene 6.40 (6.4125), Madrid 82.85 (82.925).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.49, Kodanj 187.20, London 34.89, Milan 25.42, Newyork 706.85, Pariz 19.66, Varšava 69.35. — Valute: dolarji 708.90, dinar 12.465, češkoslovaška krona 20.89, Praga, Devize: Lira 121.80, Zagreb 59.314 Pariz 94.175, London 164.15, Newyork 33.70.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7% invest. posojilo 72—74, vojna odškodnina 300—304, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 192—196, Ljublj. kred. 175—195, Merkantilna 100 den., Praštediona 864 den., Slavenska 50 den., Kred. zavod 165—175, Strojne 70 den., Vevče 100 den., Stavbna 55—65, Šešir 103—104, zaklj. 104.

Zagreb. 7% invest. posoj. 71.25—72.75, agrari 41—42.50, vojna odškodnina 302.50—303 julij 307.50, Hrv. esk. 101—102, Kred. 104—105, Hipobanka 57 bl., Jugobanka 90.50—91, Praštediona 865—867.50, Ljubljanska kreditna 175 den., Srpska 120 den., Narodna banka 3950—4000, Zem. Bos. 123—130, Eksploracija 18 bl., Šešerna 260 do 270, Nižaj 22—26, Gutmann 181—190, Slavonija 26—37, Trbovlje 335—340, Vevče 100 den. Dunaj. Den.-savška-jadr. 858.000. Živno 711.000, Alpine 220.000, Greinitz 113.000, Kranjska industrijska —, Trbovlje 434.000, Hrv. esk. 121.000 Jugobanka 120.000, Hip. banka 685.000, Avstrijske tvornice za dušik —, Gutmann 280.000, Mundus 1.095.000, Slavex 152.500, Slavonija 41.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Remeljni 48/68 mm, I., II., III., monte, od 3, 4, 5, 6 m, fco vag. meja 550 den., Hrastova drva, metrska, suha, zdrava, fco vag meja 1 vagon 19 zaklj. Hrast. bordonalni, ostromobi, 30/30 cm in 26 cm, dolžina od 47.0 m, fco vag meja 1200 den., Bukovi testoni, monte, fco vag meja 10 vagonov 500—520, zaklj. 500—, Trami 5/6, 9—12 m, 4/5, 6/8, 7/9, 7 m naprej, fco meja tranz. 810 den. Žito in poljski pridelki: Pšenica 75/76, 2%, fco bačka postaja 842.50 bl., Koruza, koncem VI., v začetku VII., par. Ljublj. 195— bl., Koruza, fco vagon bačka postaja 158— bl., Ajda domaća, fco vagon slov. postaja 255— bl., Proso rumeno, fco vag. Ljubljana 217.50 bl., Rž, fco vagon Ljubljana 185— bl.

Knjige in revije

»Naš Dom«, list za ljudsko prosveto; junij 1926. Na čelu te številke je sestavek kakor biser: Dekle s Senovega: »Junije«, iz njega vejo voni junijskih rož in naših zorečnih polj in molitve dekle, ki se budi v juniju; dr. Jože Jeraj piše krasno hvalnilico »Slovenski knjigic«, Savinka poje o »Izkušnji«, prof. Ivan Prijatelj razpravlja o »Veri in prosveti«, dr. A. Veble priporoča najboljšega prijatelja: »Našo knjigijo«, potem sledi: Josta: Darilo; dr. Fr. Kotnik: »Narodna noša v Konjicah in Slov. Bistricah; Jože Stabej: »Zakon treh, ljudska zgoda v treh dejanjih; Marko Krevh: »Tatjec, povest s Pohorja; S pisanih polj; Državni novičar; Lepa knjiga. — »Naš Dom« izhaja enkrat na mesec v znača celoletna narocnina 20 Din; narocna se pri upravi in Mariboru, Aleksandrova c. 6, L. nad.

Turistika

T. K. Skala. Klubov lokal v Selenburgovi ulici 7 je na razpolago posameznim odsekom, obenem posluje član odbora v informativnih zadevah za stranke vsak dan, razen sobote, nedelje in ponedeljku, od pol 8 do pol 9 ure zvečer. Natančen razpored poslovanja je na vratih klubove sobe. — Odbor.

Podnirate naše dijake.

Zanimivo odkritje iz zgodovine nastanka naše države.*

Poštovani gosp. uredniče.

U br. 96. i 97. od 28. i 29. aprila o. god. Vašeg cijenj. dnevnika objavili ste pod tim naslovom pismo g. Pašića od dne 8. junija 1920. upravljeno ondašnjemu ministru predsjedniku pok. Milenkovi Vesniću. U tom pismu navadja se i moje ime se izjavom navedenom na način, koji izopačuje moje mišljenje i uvjerenje. Dobrotom prijatelja upozoren na to, umoljavam Vas, da dадете u Vaš cijenjeni list uvrstiti ovo moje razjašnjenje.

Sa sastanka istarskih, trčanskih, goričkih, kranjskih i hrvatskih zastupnika i političara držanog u Trstu aprila god. 1915. bili smo gosp. dr. Gustav Gregorin i ja odabran u emigraciju. Na tom se sastanku zaključilo, da se nastoji o ujedinjenju svih Hrvata, Slovaca i Srba u jednu državu. O ustrojstvu države nije se stvorilo konkretno zaključka, nego su jedino odaslanici Starčevičeve stranke prava iz Hrvatske izjavili, da kod ustrojstva nove države će se imati da vodi rčenje o državno-pravnim gledištima njihove stranke u pogledu hrvatske kraljevine, dočim se neki drugi izjavili za čim tjesniju vezu.

Na Krku u početku vijećanja o našim zadacima začeljilo se sa strane članova srpske vlade, da se mi prisutni članovi Jugoslovenskog odbora u Londonu pojedince izjasnimo o našem načelnom mišljenju u pogledu našega naroda i njegovog ujedinjenja. Kako svi moji drugovi do mene, tako i ja, kad je na mene došao red, iznesu moje uvjerenje, da su Hrvati, Slovenci i Srbi jedan narod, pa zatim izvesti o zaključcima trčanskog sastanka, a poimence i o ogradi postavljenoj od izaslanika Starčevičeve stranke prava.

Na jednoj od slijednjih sjednica upustili smo se i u sumarni pretres pitanja o ustrojstvu nove naše države. Bile su iznešene razne misli i tvrdnje a i od g. Pašića po prilici ono, što navadja u svom pismu na Vesnića. Nu radi karakteristike njegova mišljenja treba da ovđe navedem, da je on redovito u svojim govorima nazivao Slovence Slavoncima, a Hrvate: »oni drugi.«

Inače je točno, da je mogućnost federalnog ustrojstva naše buduće države iz krovova članova srpske vlade onda priznata, ako ne željena.

Pod utiskom navoda, u kojima je slabo bila prikrivena tendencija »prisajedinjenja«, dobaciš kod te rasprave primjetbu: »Teško Hrvatima u razgraničenju sa Srbinima, a još teže sa Slovincima, koji stižu do Zagreba.« G. Pašić to navadja kao moju apodiktivnu tvrdnju, a nije zamjetno ill nije htio da zamjeti, da je to puki sarkazem na Miklošičevu teoriju o trima našim narodima jugoslovenskim sa Hrvatima ograničenim na čakave. Dobro je međutim shvatio moju misao drug mi g. dr. Bogumil Vošnjak, s kojim si izmjenismo osmješ.

Jugoslovenski odbor u Londonu je več kod svoga stvaranja u cijelosti uočio zakućeni problem oživotvorenenja naše države, pa je, do sljedno svom naziranju, odano i gorljivo pri-

* Prinašamo kot važen doprinos soudelovanca pri nastajanju naše države, ne da bi se vsem z njegovim stališčem strinjali zlasti kar se tiče edinstvenega književnega jepika. — Op. uredn.

hevalj, branio i širio teoriju o jedinstvenosti našeg naroda sintetizovanim u zajedničkom nazivu Jugoslovena i Jugoslavije, pa slonec na načelima samoodredjenja i istinske demokratije, smatrao je dobrom osnovom za konsolidaciju, razvoj i napredak zajedničke države jedinstvenost zakonodavstva uz jedinice sa širokim samoupravama, kako je to bilo uglavljeno u krfskoj deklaraciji.

Naj je narod u času te deklaracije bio sav izjednačen »u rostvru«, pa je bilo prirodno i uputno da se i Srbija cjevovito i iskreno postavi na isto stanovište, preudeši svoj

Mariborska porota.

Maribor, 18. junija 1926.

ROPARSKI UMOR. — SMRTNA OBSODBA.
V noč od 10. na 11. oktobra 1925 se je dogodil pri posestniku Ivanu Gatovniku v Javorju pri Črni na Koroškem strašen zločin. Ko je gospodinja zjutraj hotela poklicati deklo Lizo Molar, ki je spala v čumnati, jo je našla ležati mrtvo. Poklicala je svojega moža in sosedo, ki sta se ravno odpovedljala na lov in ugotovili so, da je bila Molarjeva nasilno zadavljena od neznanega zločinka, ki je odnesel iz čumnate razno obleko, last sobeh Gatovnikovih hlapcev.

Orožniki v Črni so pričeli takoj energično preiskavo. Po njihovem nazorju je bil zločinec takat, ker je odnesel vse, kar mu je ravno pod roko prišlo. Tako je izginilo iz shrambe med drugim tudi več jajc. Sum je padel takoj na 36 letnega brezposelnega hlapca Ivana Pečovnika, rojenega v Sv. Pavlu pri Preboldu, ki je svoječasno služil pri Gatovniku za hlapca ter so mu bile razmere dobro znane. Takrat se je tudi sprl z Molarjevo ter v jesi izjavil, da jo bo shrinjal. Pečovnik se je pred zločinom klatil po okolini, potem pa je nenačoma izginil in šele 6. februarja 1926 je bil aretiran v svoji rojstni vasi.

Dejanje je takoj priznal. Zagovarja pa se, da je izvršil zločin vsled jeze na Molarjevo in sporazumno z drugima dvema hlapcem, ki sta se tudi na umorjenje živila.

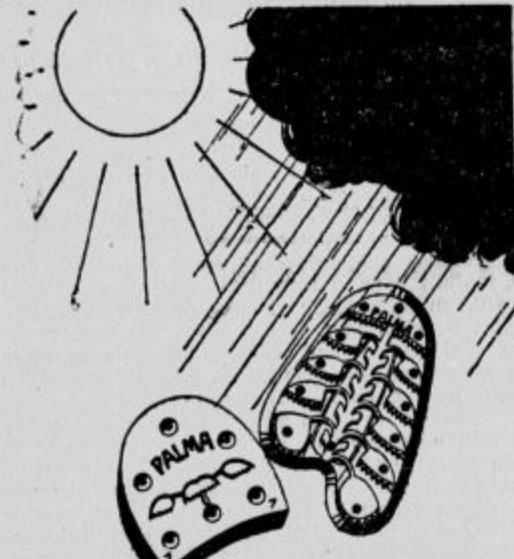
Poleg omenjenega zločina mu obtožnica očita še dve manjši tativni in potepuščvo. Pečovnik tativni zanika, pri umoru pa vztraja na svojem pravnom zagovoru.

Danes zjutraj je hotel v celici, preden so ga odvedli pred porotnike, izvršiti samomor, kar se mu pa ni posrečilo. Pri razpravi je vse priznal, razen ene tativne.

Porotniki so potrdili vsa tri stavljena jim vprašanja, na kar je sodni dvor obsodil Pečovnika na smrt na vesalih.

UBOJ.

Kot drugi slučaj je danes obravnavala porota pretep in težko poškodbo v Murskih Zasadah pri Bučecovih. Pri neki plesni zabavi dne 11. oktobra 1925 je bil težko poškodovan Franc Stajnik. Ko je stopil iz gostilne, ga je v temi neznanimi zločini udaril z vozno ročico po glavi; zadel ga je preko nosa, mu zdrobil nosno kost in rani levo oko. Stajnik se je zgrudil nezavesten, napadalec pa je pobegnil. Sum je padel na Alojzija Vrbajnščaka, roj. 27. julija v Bučecovih, mlinarskega pomočnika istotam. Vrbajnščak se je pri prvi preiskavi rešil s pomočjo priče Franca Kolbla, ki pa je pozneje svoj izkaz oporekel ter izjavil, da je na prigovaranje in prošnje obtoženca krivo pričel. Priča je videl, kako je obdolženi udaril Stajnika. Obtoženec ničesar ni priznal.

PALMA**KAUČUK PETE IN POTPLATE**

morate nositi ob vsakem času. "Palma" ni razkošje, ker daje elastično, prijetno hojo, marveč je za vsakega praktičnega in štedljivega človeka neobhodno potrebna, ker je mnogo trpežnejša in cenejša kot usnje. En poskus Vas bo takoj uveril. Poslej ne boste hoteli nositi čevljev brez "Palme".

Najpopolnejši STOEWER
Šivalni stroji
za šivilje, krojače in čevljarske ter za vsak dom. Prodajen si nabav. stroj, eglejte si to izrednost pri tvrdki
L. BARAGA
Ljubljana
Šelbergova ulica št. 6/1.
Brezplačen pouk 15 l. jems.
Telefon štev. 260.

NAJLEPŠA VILA
na primerem kraju in v najboljšem stanju, radi gospodarjeve smrti naprodaj. Neža Jezeršek, Kranj 11. 4173

POSESTVO
s 24 orali v Mariboru, z višo ali nizko ozirom, posamezno, proda ugodno
ZAGORSKI, MARIBOR,
Tatenbahova ulica 19.

Steklena strešna opeka
je zopet na zalogi pri
ZDROŽENIH OPEKARNAH d. d. v Ljubljani.

Delicatesna TRGOVINA
sredi mesta, dobro vprejana in urejena, se z zalogo in inventarjem izvrenemu trgovcu proda ali odda v najem. Ponudbe na upravo pod: "Dober uspeh" št. 4096.

Joško Otoničar
čef odseka poštnih hranilnic

dne 17. junija 1926 iznenada preminil v drž. zdravilišču na Golniku.

Pokojnega, ki je bil izvrsten uradnik in iškren tovarš, ohramimo v najlepšem spominu!

V Ljubljani, dne 18. junija 1926.

Uradniki in drugi uslužbeni poštne hranilnice podružnice v Ljubljani, javljajo žalostno vest, da je njihov tovarš, gospod

Jože Otoničar
čef odseka pri ljubljanski poštni hranilnici.

Preblagemu tovarju, nenadomestljivemu organizatorju in prvobojevniku za naše stanovske koristi ohramimo trajen, časten spomin!

V Ljubljani, dne 18. junija 1926.

Zveza poštnih organizacij za Slovenijo.

ni nič opravil, kajti proti bracočim konjem na Angleškem ni postavil!

Ali so bučele domače ali divje živali? Ali sме njih lastniki slediti roju na sosedov vrt? Kdaj zgubi do njih lastninsko pravico? To so vprašanja, stavljena nekemu angleškemu sodišču. Lastnik roja je zahteval en funt šterlingov odškodnine, ker so mu čebele ušle na sosedovo jablano. Tožnik je hotel za rojem, sosed pa ga je ustavil. Pričela sta se prepričati, medtem pa sta njiju žene prišle na pozorišče in prepričali, da je nadaljeval v kvartetu, čebele pa niso čakale konca ter raje izginile. Angleško sodišče pa še danes spora ni rešilo.

V Devonshire na Angleškem je neki deček vrbel žogo skozi okno sosedovega stanovanja. Ta je dečka ujel ter ga pretepel. Fantov oče je na vpitje priletel ter sosedu prisilil par zaušnic, nakar pridrvi žena oklofutanega soseda iz hiše z korobačem v roki ter prične razbijati po glavi soseda. Žena zadnjega tudi ni hotela stati praznih rok, zato je priletela na bojno polje ter sosedu izpulila šop las iz glave. Dasi se je to zgodilo že pred daljšim časom, tožb in pritožb še vedno ni konec.

Na Stadionu bo dne 27. junija orlovska prireditev!**Vremensko poročilo**

Meteorološki zavod v Ljubljani 18. junija 1926.

Višina barometra 3088 mm

Opazovanja	Baro- metri- čni kralj	Tempo- ratura v °C čas	Rel. vlagi- v % % te	Vetar in brzina v m s	Oblač- nost 0-10	Vrsta padavin		V Ljub- ljani je opazovanju vhod mm dne 7h
						čas opazovanja	v mm dne 7h	
Ljubljana (dvorec)	7	757,5	13,3	86	N 1	10		10
	8	757,3	13,6	85	ENE 0,5	10		
	14	754,0	18,6	76	S 2	10	škrnp	
	21	753,0	15,9	90	W 0,5	10		30
Maribor		756,6	15,0	83	NW 3	10		
Zagreb		756,8	18,0	73	SW 3	10		
Beograd	8	757,7	20,0	65	mirno	2		
Sarajevo		758,8	16,0	73	SW 1,5	7		
Skopje		759,2	20,0	48	SE 1,5	0		
Dubrovnik		7	754,5	12,0	SSW 1,5	10	dež	
Praga								

ovprijenčni barometer
nizki ko včeraj za 57 mm

Sedmi natis velike izdaje

Slovenska kuharica

Priredila S. M. Felicita Kalinšek

Vsestransko spopolnjena izdaja z mnogimi slikami v besedilu in 33 umetniškimi prilogami v naravnih barvah (193 barvanih slik). Elegantno vezana 160 Din.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Priporoča se železnina

A. SUŠNIK

Ljubljana, Zaloška cesta.

Sadjevec razpošilja A. OSET, MARIBOR. 4004

Mlin in žaga

sta naprodaj v Horjulu poleg župne cerkve.

Pojasnila daje: "Hranilnica in posojilnica"

HORJULU. 4141

PRODA SE:

2 politirani omari, toletna mizica z marmornato ploščo, nočna omarica.

Vse dobro ohraneno.

— Ogledati dnevno med 3.

in 6. uro. Naslov pove

uprava pod št. 4129.

Istotan je naprodaj pablača iz slonove kosti.

— Cena 2000 Din. Prekupci izključeni.

4129

ALBUM moder-

nega pohištva

s 160 skicami 1:10 raz-

pošilja proti predplačilu

50 Din tvrda ERMAN

in ARHAR, št. Vid nad

Ljubljano. 4064

Edino najboljši Šivalni stroj in kolesa

za rodbino, obrt in industrijo so le

JOS. PETELINCA

Najnižje cene! Gritzner, Adler Tudi na obroke!

LJUBLJANA, blizu Prešernovega spomenika.

Pouk v vezenju brezplačno. Večletna garancija.

Kopalne hlače,

otroške majce, mrežaste, modne srajce, kravate, nogavice v

raznih barvah, dokolenice, palice, nahrbnike, čipke, dišeče milo,

potrebsčine za krojače, živilje in čevljarske. Najnižje cene!

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

OB VODI: BLIZU PREŠERNOVEGA SPOMENIKA

—

Umrl je ustanovitelj »Zveze poštih organizacij« tovaris

Jože Otoničar

čef odseka pri ljubljanski poštni hranilnici.

Preblagemu tovarju, nenadomestljivemu organizatorju in prvobojevniku za

naše stanovske koristi ohramimo trajen, časten spomin!

V Ljubljani, dne 18. junija 1926.

Urednik: Franc Terselj.